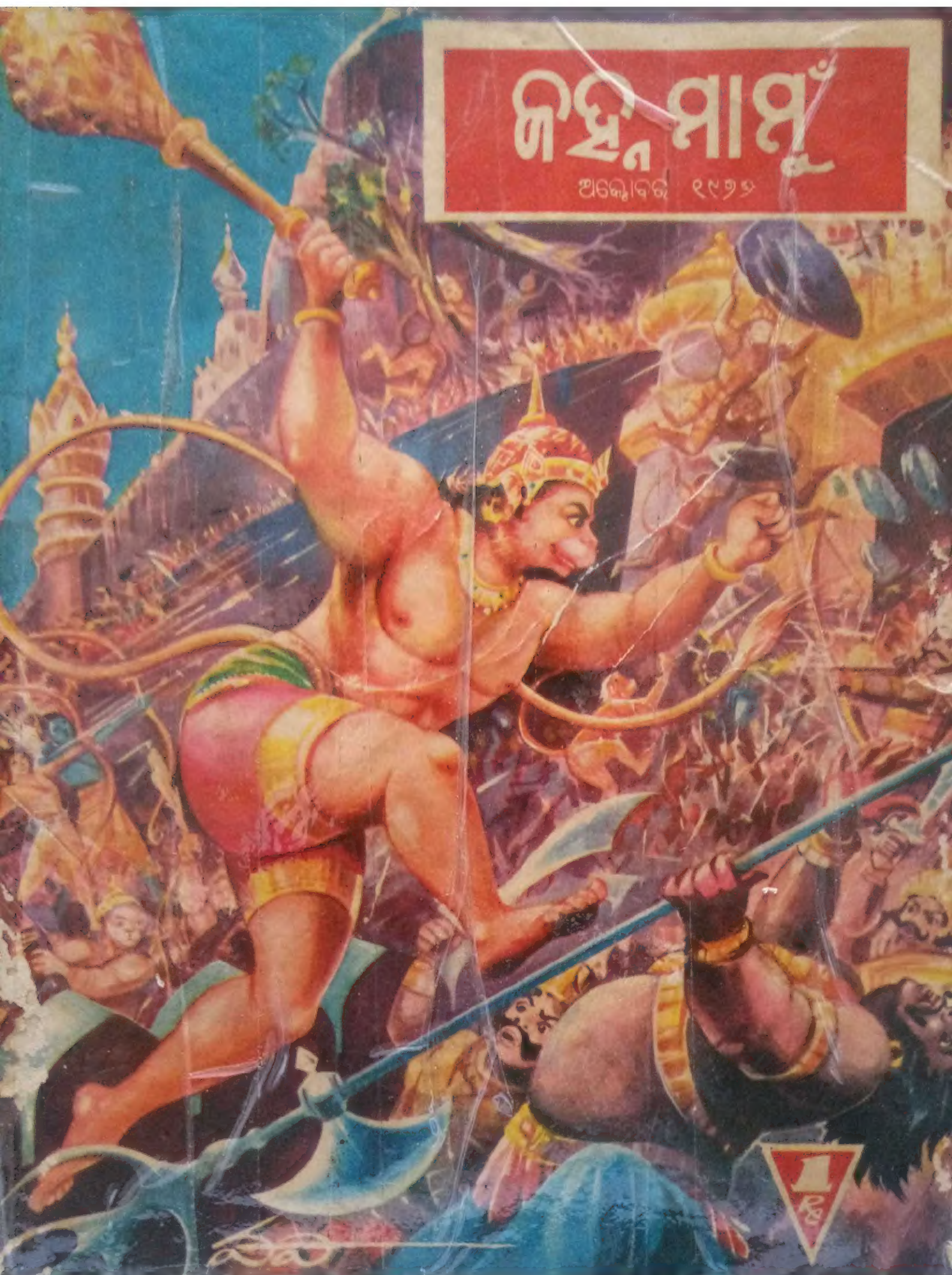

ଜହ୍ନ ମାୟା

ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୭୭

NATION ON THE MOVE

Towards reduction of inequality

The income-tax exemption limit has been raised to Rs. 8,000 (it was Rs. 6,000); this brings relief to 7 lakh tax-payers. Side by side, new assesseees have been discovered; last year 1.33 lakh persons were served notice for payment of income-tax.

Today there is ample encouragement for personal saving (savings up to Rs. 4,000 a year are totally tax-free) and there is punishment for those who seek to cheat the State.

**IRON WILL AND
HARD WORK SHALL
SUSTAIN US**

For a free booklet on
TAXES FOR DEVELOPMENT
please write to

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ କଲେ ଶହଡ଼ିଲଙ୍କ ରକ୍ଷା

ତୁମ୍ଭେ ମୁଁ ଚିହ୍ନି ଯାବନେ
ଲ, ରାଜ୍ୟ ଦୋଷେ
ହୁ, ଜାଣି କ ପାଇଲୁ

ହେ ଜ୍ଞାନୀ ଶୁଣି କୁଶଳୀ ମହାରାଜ
ମମ ମଧ୍ୟ ଏ ମୁଦି ପାଇଲୁ ଆଜ

ଏହାପାଇଁ କୁହ,
ଚୁହ କେଉଁ
ସୁରକ୍ଷାର

ରାଜିଲ, କୁହେଁ ହେଉଲେ
ର, ପପିନସ୍ତ, ଆମର ଚିହ୍ନି କଥା
ଲିହେଉ

ଶୁଣ ସାଥୁ, ଖୋଲ ଏଇ
କୋଟୋଟି ଜମା କଲେ, ମନପସନ୍ଦ
କମିଶ୍ ସବି ପାଇବ ବଳେ

ବିନାମୂଲ୍ୟରେ
ମନୋରଞ୍ଜନ
ଅମର ଚିହ୍ନିକଥା କମିଶ୍-
୨୦ ଟି ପପିନସ୍ତ ବା
ଗବଲିନୁର ଖୋଲ
ବଦଳରେ

ସାଲ ମଧୁର ମଜାଦାର

ପାଟଲି

ପପିନସ୍ତ

କେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟବା ମିଠାଗୋଲି

ବମ୍ବଲିଟ କମିଶବଦ ମିଲୁଛି:	୧. ଶିକୁ ଜୁଳା	୨. ପଡ଼ିନୀ	୩. ବାଲି-ଦୁଧି-ମରାଠି-ଗୁଜରାଟି
	୨. ରାଣୀ ପ୍ରତାପ	୩. ଜାଜି କାହାଣୀ	୩. ଶାସ୍ତ୍ରରେ ମିଲୁଛି ।
	୩. ଶିବ ପାର୍ବତି	୪. ବାଲିକା	୪. ବୁମ୍ବ ନାମ, ଠିକଣା ଏବଂ କେଉଁ ନମ୍ବରର କମିଶ୍
	୪. ଲାଷୁ	୫. ଚାବାବାଇ	କେଉଁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଗୁଡ଼, ଖୋଲ ସହିତ ଏହି ଠିକଣାରେ
	୫. ବଳା କାହାଦୁର	୬. ରଣିତ ସିଙ୍ଗ	କେଣି ପଠାଅ :

ଜହ୍ନମାମୁଁ : ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଯଥା ସମ୍ଭବ କମ ମୂଲ୍ୟରେ 'ଜହ୍ନମାମୁଁ'କୁ ପାଠକପାଠିକାଙ୍କ ହାତରେ ଦେବା ପାଇଁ ଆମେ କମ ଉଦ୍ୟମ କରିନାହୁଁ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପତ୍ରପତ୍ରିକାର ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧି ସତ୍ତ୍ୱେ 'ଜହ୍ନମାମୁଁ'କୁ ଆଜିଯାଏ ଏକ ଟଙ୍କାରେ ହିଁ ଯୋଗାଇ ଆସିଥିଲୁଁ ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେ ଅବସ୍ଥା ବଜାୟ ରଖିବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ସବୁ ଦିଗରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ି ଯାଇଛି । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଆଗାମୀ ନଭେମ୍ବର ୧୯୭୭ ସଂଖ୍ୟାରୁ 'ଜହ୍ନମାମୁଁ'ର ମୂଲ୍ୟ ଟ ୧.୨୫ ପଇସା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ତେବେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପତ୍ରିକାର କଲେବର ଆଉ ଚାରିପୃଷ୍ଠା ବଢ଼ିବ ଏବଂ ଅଧିକ ପାଠ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ପରିବେଷିତ ହେବ । ପତ୍ରିକାଟିକୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଓ ଶିକ୍ଷାପ୍ରଦ କରିବା ଦିଗରେ ଆହୁରି କେତେକ ପଦକ୍ଷେପ ମଧ୍ୟ ନିଆ ଯାଉଛି । ଏସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏଭଳି ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧି ପାଠକ-ପାଠିକାମାନେ ସ୍ୱୀକାର କରିନେବେ ବୋଲି ଆମର ବିଶ୍ୱାସ ।

ପ୍ରକାଶକ

'ଜହ୍ନମାମୁଁ' ର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି

ଯଦି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଠିକଣା ବଦଳାଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ପାଞ୍ଚ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ସମେତ ଦୟାକରି ଆମକୁ ସେକଥା ଜଣାଇ ଦେବେ । ନ ହେଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟା ନୂଆ ଠିକଣାରେ ପଠାଇବା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ।

ଆପଣଙ୍କ ସହଯୋଗ ଆମର କାମନା ।

ଡଲ୍‌ଟନ୍ ଏଜେନ୍‌ସୀଜ୍, ମାଡ୍ରାସ - ୬୦୦ ୦୨୭

ନିନ୍ଦା ମାୟା

ସଂସ୍କାରକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି'

ସଂସ୍କାରକ : ନାଗି ରେଡ୍ଡି

ଏ ସଂସ୍କାର ବେତାଳ କଥା 'ଦଣ୍ଡର ଅଧି-
କାର' ଗଳ୍ପର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଆମେ ବୁଝିବା
ଆବଶ୍ୟକ । ଯିଏ ଶାସକ ତା' ହାତରେ
ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ଅଧିକାର ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ
ମାତ୍ର ନିୟମ ଦ୍ଵାରା ସେ ଅନ୍ୟର ଦଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତି
କରେ, ନିଜ ଆଚରଣରେ ମଧ୍ୟ ସେ ମାତ୍ର
ନିୟମକୁ ସେ ମାନିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେ ଯଦି
ତାହା ନକରେ, ତେବେ ତାହା ଉପରେ
ଲୋକଙ୍କର ଆସ୍ଥା ରହେ ନାହିଁ । ସୁଯୋଗ
ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଲୋକେ ସେମାନଙ୍କ ଅନାସ୍ଥାର
ପରିଚୟ ଦିଅନ୍ତି ।

ବର୍ଷ : ୧୦ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୭୭ ଅଙ୍କ : ୪

ନିହଲଭ

[୭]

ଲେଉଟୀ ଶୃଗାଳ ଉପାଖ୍ୟାନଟି ଶୁଣି ସାର
 ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତା' ସ୍ଵାମୀକୁ କହିଲା, “ବେଶ୍ ।
 ଘରେ କିଛି ତଳ ଅଛି । ତମେ ବଣରୁ ଶୁଖିଲା
 କାଠ ନେଇ ଆସ । ମୁଁ ତଳରେ କିଛି ସୁଖାଦ୍ୟ
 ତିଆରି କରିବି । ତନି ଜଣ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଭୋଜନ
 ଦେବା ।”

ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଣକୁ ଗଲା । ତା' ସ୍ତ୍ରୀ ତଳ କୁଟି
 ସେଥିରୁ ଚୋପାତକ ବାହାର କରିଦେଇ ଶୀଘ୍ର
 ବନାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାକୁ ଖରବରେ ଶୁଖା-
 ଇଲା । ସେ ରେଷେଇ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି,
 ତେଣେ କୁକୁରଟାଏ ଆସି ସେ ତଳକୁ ଅପରି-
 ଷ୍କାର କରିଦେଇ ଚାଲିଗଲା ।

“ହାୟ ! ମୁଁ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ କିପରି ଖୁଆ-
 ଇବି ? ଘରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ଏକମାତ୍ର

ଉପାୟ, ଏ ତଳ ବଦଳାଇ କାହାଘରୁ କିଛି
 ଭଲ ତଳ ଆଣିବାକୁ ହେବ ।” ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନିଜକୁ
 ନିଜେ କହିଲା ।

ତା'ପରେ ପଡ଼ୋଶୀ ଘରକୁ ଯାଇ ସେ
 ଘରର ଗୃହଣୀକୁ ପଚାରିଲା, “ଭଉଣୀ ! କିଛି
 ଚୋପା ଛଡ଼ା ତଳ ନେଇ ମୋତେ ଅଛଡ଼ା ତଳ
 ଦେବ ?”

ଗୃହଣୀ ଭାବିଲେ, ଇଏତ ଅତି ଉତ୍ତମ
 ପ୍ରସ୍ତାବ । ସେ ଚତୁଷଶାତ ଚୋପା ଛଡ଼ା ତଳତଳ
 ନେଇ ଅଛଡ଼ା ତଳ ଦେଇ ଦେଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ
 ଚାଲିଯିବା ପରେ ଗୃହଣୀ ନିଜ ଘୁଆ ଆଗରେ
 ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇଲେ ଯେ ସେ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମତୀ
 ଭଳି କାମ କରିଛନ୍ତି । ଅଛଡ଼ା ତଳ ବଦଳରେ
 ଚୋପା ଛଡ଼ା ତଳ ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି !

“ମା ମୋର କିନ୍ତୁ ମନେହୁଏ ଏଥିରେ କିଛି ରହସ୍ୟ ଅଛି । ପରିଶ୍ରମ କରି ତଳ କୁଟିବା ପରେ ଜଣେ କାହିଁକି ତାକୁ ଦେଇ ଅଛନ୍ତା ତଳ ନେଇଯିବ ? ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି କିଏ ?” ପୁଅ ପଚାରିଲା ।

ମା’ କହିଲେ କି ସେ ପଡ଼ୋଶୀ ଘରର ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ।

“ମା ! ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚତୁର ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣେ । ତମେ ସେ ତଳତଳ ଫୋପାଡ଼ି ଦିଅ । ତାହା ଅଶାନ୍ଦ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ସେ ତାକୁ ବଦଳାଇ ନ ଥାନ୍ତା ।” ପୁଅ କହିଲା ।

ମା ପୁଅ କଥା ମାନି ତଳତଳ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ ।

ଏସବୁ କଥା ବୃହସ୍ପତି ରୂଡ଼ାକର୍ଣ୍ଣଙ୍କୁ କହିଥିଲେ । କହିସାରି ସେ ଶକ୍ତି ଏ ଗୋଜିଆ ବାଡ଼ିରେ ମୁଷା ବଳ ଖୋଳିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମୁଷା କାକ ଓ କଳ୍ଲପକୁ ତା’ କାହାଣୀ ଶୁଣାଇ ରୁଲିଲା :—

ମୋତେ ତ ଭାରି ଡର ଲାଗିଲା । ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଭିତରେ ମୁଁ କିଛି ଚୋରା ସୁନା ଓ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ ସାଇତି ରଖିଥିଲି । ବୁଝିଲି, ଏଥର ସବୁ ଗଲା । ସମ୍ପତ୍ତିର ମାୟା ଛାଡ଼ି ପ୍ରାଣ ବକଳରେ ମୁଁ ସେଠାରୁ ଚମ୍ପଟ ଦେଲି ।

ଦୁରରୁ ଦେଖିଲି ସେମାନେ ମୋ ସମ୍ପତ୍ତିତଳ କାଡ଼ି ନେଇ ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇ ବସିଲେ ।

ଘର, ସମ୍ପତ୍ତି ସବୁ ହରାଇ ମୁଁ ମୋ ଅନୁଚର-ମାନଙ୍କ ସହ ସ୍ଥାନାନ୍ତରକୁ ଚାଲିଲି ।

କିନ୍ତୁ ମୋ ଅନୁଚରମାନେ ସୁଧାର୍ଥ ଥିଲେ । ରୂଡ଼ାକର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ଆହ୍ୱାର ପାତ୍ର ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ସେଥିରୁ କିଛି ଆତ୍ମସାତ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆମେ ପୁଣି ତାଙ୍କ କୁଡ଼ିଆ ଆଡ଼କୁ ଫେରିଲୁଁ । ଆମ ଶବ୍ଦ ବାରି ପାରି ରୂଡ଼ାକର୍ଣ୍ଣ ଲାଠି ହଲାଇଲେ ।

“କ’ଣ ହେଲା ?” ବୃହସ୍ପତି ପଚାରିଲେ ।

“ସେ ବଦ୍‌ମାସ ମୁଷାମାନେ ଏଇଠି ଅଛନ୍ତି ।”

ରୂଡ଼ାକର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ଆଆନ୍ତୁ । ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପଦ ଯିବା

ପରେ ସେମାନେ ମୃତପ୍ରାୟ । ତମର କିଛି ଯତ୍ନ
କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।” ବୃହସ୍ପତି କହିଲେ ।

ସେକଥା ଶୁଣି ମୁଁ ରାଗିଗଲି ଓ ଟଙ୍କା ହୋଇ-
ଥିବା ପାସ ଆଡ଼କୁ ଲଂଘ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି ।
କିନ୍ତୁ ପାରିଲି ନାହିଁ । ଅଧାରୁ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲି ।
ବୃହସ୍ପତି ବାଡ଼ି ମୋ ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି
ଫୋପାଡ଼ିଲେ । କିମ୍ବଦନ୍ତର ସେ ଭାଗ୍ୟବାଦୀ
ଭଳି ମୁଁ ଅଳପକେ ବଢ଼ିଗଲି ।

“ଭାଗ୍ୟବାଦୀ କଥାଟି କ’ଣ ?” ମନ୍ତ୍ରରକ୍ତ
ପଚାରିଲା ।

ହରଶ୍ୟକ ଗପିଲା :

ଭାଗ୍ୟବାଦୀ କଥା

ଉଚ୍ଛ୍ଵସିନୀ ନଗରରେ ଥିଲା ସାଗରଦତ୍ତ ନାମକ
ବଣିକ । ଦିନେ ତା’ ପୁଅ ଶହେ ଟଙ୍କା ନେଇ
ଖଣ୍ଡିଏ ପୋଥି କଣି ନେଇ ଆସିଲା । ସେଥିରେ
ମାତ୍ର ଏକ ପଦ ଶ୍ଳୋକ ଲେଖାଥିଲା ।

ବଣିକ ପଚାରିଲା, “ଏ ପୋଥି କେତେ ଟଙ୍କା ଖେଳା” ବୋଲି ଡାକିବାକୁ ଲାଗିଲେ !
ଦେଇ କଣିଲୁ ?”

“ଶହେ ଟଙ୍କା ।” ପୁଅ କହିଲା ।

ବଣିକ ଏଭଳି ଉତ୍ତର ଶୁଣି ତଟସ୍ଥ ହୋଇ-
ଗଲା । କଷ୍ଟାଜିତ ଅର୍ଥକୁ ପୁଅ ଏହିପରି ଭାବରେ
ବ୍ୟୟ କରୁଥିବାର ଜାଣି ସେ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ-
କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଦ୍ରାକ ହୋଇ ବସି
ରହିଲା ।

“ବୁଢ଼ୁ ! ପଦେ ଶ୍ଳୋକକୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ! ତୁ
ଏ ଘରର ସବନାଶ କରିବୁ । ପଳା ଏଠାରୁ ।”
ଏହା କହି ସେ ପୁଅକୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବରେ ଘରୁ
ତଡ଼ି ଦେଲା ।

ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ପୁଅ ବହୁ ଦୂର କୋଶାମ୍ବୀ
ନଗରରେ ପହଞ୍ଚି ସେଇଠି ରହିଥାଏ । ଲୋକେ
ଯେତେବେଳେ ପଚାରିବେ, ତମେ “କୁଆଡ଼ୁ
ଆସିଲ ? କାହିଁକି ?” ସେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର
ଉତ୍ତର ଦିଏ, “ସବୁ ଭାଗ୍ୟର ଖେଳା ।”

କୋଶାମ୍ବୀବାସୀମାନେ ତାକୁ “ଭାଗ୍ୟର

(ହିମଶଃ)

ମାୟା ସରୋବର

[୮]

[ଗଜାସେନା ମଗର-ରୂପୀର ବରାଦ ଅନୁସାରେ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଦୁଇ ଜଣ ବୈଦ୍ୟ ଆଣି ହାଜର କଲେ । ବୈଦ୍ୟ ସାରନାୟୟଣ ଗଜାସେନା କାଶରେ ପଶି ଯାଇଥିବା ଭଙ୍ଗା ଖଣ୍ଡ ବାହାର କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବା ବେଳକୁ ଦୂରରୁ ଅନ୍ୟ ବୈଦ୍ୟ ଚରକାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଜ୍ଞିନାଦ ସାଙ୍ଗକୁ ବନ୍ୟ ହାତୀ ଦଳର ସ୍ଵର ଶୁଭଲ । ତା'ପରେ—]

ବଣୁଆ ହାତୀଦଳ ମାଡ଼ି ଆସୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଡାଇ ଦେଇ ପାରିବ । ସେ ନିଜ ସିଣ୍ଡୁଳ ଉପରକୁ ମଗର-ରୂପୀର ଧାରଣା ହେଲା । ସେ ଉଞ୍ଚାଇ ବଣୁଆ ହାତୀପଲ ଆଡ଼କୁ ଝପଟି ଗଲା । ଧାରଣା ଅତିରେ ସତ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା । ହାତୀପଲ ଓ ସେ ମୁହଁମୁହଁ ହୋଇ ଆସିବା ରୁହଁ ରୁହଁ ଛଅଗୋଟି ହାତୀ ବଣ ବୁଦା ଭିତରୁ ବେଳକୁ ସେ ନିଜ ସବାରକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି ବାହାର ଆସିଲେ । କହିଲା, “ଜଳଗ୍ରହ ! ଏ ବଣୁଆ ହାତୀଦଳକୁ ତୁ

କିନ୍ତୁ ମଗର-ରୂପୀ ଜାଣିଥିଲା, ତା'ର ବିଚିତ୍ର ଧରେ ନିଜ କରମତି ଦେଖାଇ ଦେ ।” ଜଳଗ୍ରହ ଦୁଇଗୁଣ ବେଗରେ ଧାଇଁ ଯାଇ ତାଳମ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହାତୀ ନିଶ୍ଚୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଦଉ-

ବଣୁଆ ହାତୀଦଳକୁ ସାମ୍ନା କଲ । ତା' ନାଦରେ ବଣୁଆ ହାତୀମାନେ ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ରହିଗଲେ । ସେ ଗୋଟାଏ ହାତୀ ମୁଣ୍ଡରେ ନିଜ ଦାନ୍ତ ଭୂଷି ଦେଲା । ଆହତ ହୋଇ ହାତୀଟି ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା । ମଗର-ରୂପୀ ତରୁଣଶାତ୍ରୁ ଅନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ହାତୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ହିଣ୍ଡଲ ମାରିଲା । ସେ ବି ତଳେ ଲେଟିଗଲା । ଜଳଗ୍ରହ ତାକୁ ନିଜ ଗୋଡ଼ରେ ଦଳ ଦେଇ ଆହୁରି ଆଗକୁ ଝେପଟି ଯାଇ ତୃଣାୟୁ ହାତୀକୁ ଶୁଣ୍ଢରେ ପ୍ରହାର କରି ତଳେ ପକାଇ ଦେଲା ।

ନିଜ ଦଳର ତନିଗୋଟି ହାତୀକୁ ହଠାତ୍ ଏପରି ଏପରି ଭାବରେ ହନୟା ହେବାର ଦେଖି ବାକି

ହାତୀମାନେ ପୃଷ୍ଠଭଙ୍ଗ ଦେଲେ । ମଗର-ରୂପୀ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରି ପଛରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଘାତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆହତ ହୋଇ, ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ସେମାନେ ବଣ ଆଡ଼କୁ ଯିଲା ଗଲେ ।

ସେମାନଙ୍କୁ କିଛିଦୂର ଅନୁସରଣ କରି ନିଜେ କ୍ଳାନ୍ତ ଅନୁଭବ କରି ମଗର-ରୂପୀ ନିଜ ବାହନକୁ ଅଟକାଇ ସ୍ଥିର ହେଲା । ସେତେବେଳକୁ ଯାଇ ତା'ର ଶରନାରାୟଣ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ବୈଦ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ତା' ପାଖରେ ବସିଥିଲା । ତା' ପରେ ଗୋଳମାଳ ଭିତରେ ତଳକୁ ଖସିପଡ଼ି ପଞ୍ଚଭୂପ୍ରାସ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ ତ ?

ସେଭଳି ସନ୍ଦେହ ଆସିବାରୁ ସେ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଚାରି ଆଡ଼କୁ ଥରେ ଅନାଇ ଯାରି ତା'ପରେ ଉଚ୍ଚସ୍ବରରେ ଡାକିଲା, “ଶର-ନାରାୟଣ ! ତମେ ଗଲ କୁଆଡ଼େ ?”

ହଠାତ୍ ନିଜ ପଛପଟରୁ କେଉଁଠାରୁ ସେ ଭୟାନକ ଉତ୍ତର ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲା, “ଆଜ୍ଞା ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପୋଷାକର ଲଂଗୁଳ ଧରି ଓହ୍ଲାଇ ରହିଛି । ଆଗ କହନ୍ତୁ, ବଣୁଆ ହାତୀଙ୍କୁ ଆମେ ଜିତିଲୁଁ, ନା ସେମାନେ ଆମକୁ ଜିତିଲେ ?”

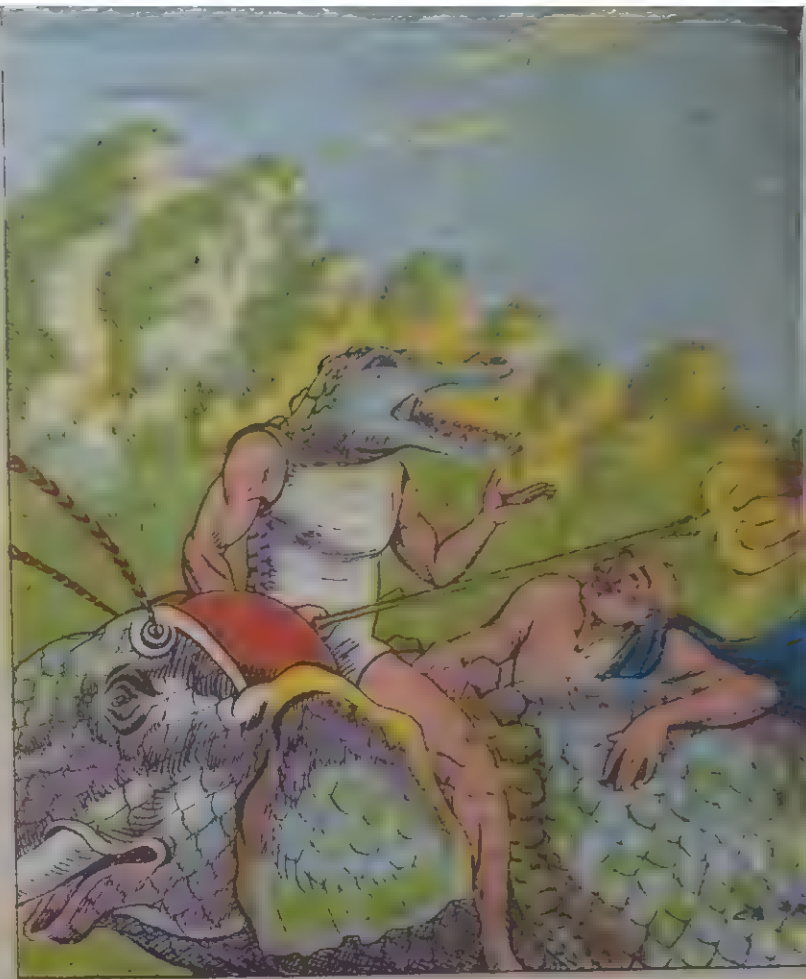
ସେତେବେଳେ ବଣୁଆ ହାତୀଦଳ ସହ ମଗର-ରୂପୀର ଲଢ଼େଇ ଆରମ୍ଭ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ଶରନାରାୟଣ ତଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ପଳାଇବାକୁ

ଶୁଣୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତଳେ ସେ କାଳେ ହାତୀଦଳ ପାଦରେ ଚାପି ହୋଇ ମରିବେ, ସେହି ଡରରେ ମଗର-ରୂପୀର ପୋଷାକର ଲମ୍ବ ପୁଚ୍ଛକୁ ଧରି ସେ ଓହ୍ଲାଇ ରହିଥିଲେ । ଲଢ଼େଇର ପରିଣତ କ'ଣ ହେଲା, ସେସବୁ ସେ ଜାଣି ନଥିଲେ । କାରଣ ସେ ସମୟତକ ସେ ଭୟରେ ଆଖି ବୁଜି ରହିଥାନ୍ତି ।

ସାରନାରାୟଣଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ଵର ଶୁଣି ମଗର ରୂପୀ ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଓ କହିଲା, “ଓ, ତମେ ଜଳଗ୍ରସ୍ତ ପଛରେହିଁ ଲପଟି ରହିଛ ! ଆମେ ବଣୁଆ ହାତୀ ଦଳକୁ ତେଜେ ଦେଇ ଏ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଚଢ଼ି ଦେଇଛୁ । ଆଉ ଭୟ ନାହିଁ । ମୋ କାଖରେ ପଶି ରହିଥିବା ଖଣ୍ଡାକୁ କେତେ ବେଳେ ବାହାର କରିବ ?”

“ମଗର-ରୂପୀ ଆଜ୍ଞା ! ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ । ଲଢ଼େଇରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ଆପଣ ଗୋଟାଏ କଥା ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ଆମେ ବଣୁଆ ହାତୀଦଳ ଆଗରେ ପଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ଚରକାରୁଷଙ୍କ ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣା ଯାଇଥିଲା । ସେ ଔଷଧ ଚେରମୂଳ ସନ୍ତାନରେ ବଣରେ ପଶିଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ।” ସାରନାରାୟଣ କହିଲେ ।

ମଗର-ରୂପୀର ସବୁ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେ କହିଲା, “ହଁ, ହଁ, ଠିକ୍ । ଚରକାରୁଷ ଦୁଇ

ଜନଧର ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରି ତା'ପରେ ରୁପ୍ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ଆଜ୍ଞା, ଯଦି ସେ ବାଦ ବା ଗଲୁ ହାତରେ ପଡ଼ି ଜୀବନ ଦେଇଥିବେ, ତେବେ କ'ଣ ମୋ କାଖରୁ ଖଣ୍ଡା ବାହାରବ ନାହିଁ ? ଯେଉଁ ଔଷଧରେ ଘା ଶୁଖିବ, ସେ ଔଷଧର ସନ୍ତାନ କ'ଣ ତମକୁ ମାଲୁମ୍ ନାହିଁ ?”

ସାରନାରାୟଣ ହସି ଉଠି କହିଲେ, “ଆପଣ କ'ଣ ସତରେ ବିଶ୍ଵାସ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ଜଣେ ବୈଦ୍ୟ ହୋଇ ଘା ଶୁଖାଇବାର ଔଷଧ ଜାଣିବ ନାହିଁ ? କଥା ହେଲା, ମୋର ଓ ଚରକାରୁଷଙ୍କର ଯେମିତି ଜାଦକା ନିବାସରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନ ହେବ, ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଦୁହେଁଙ୍କ ଭିତରେ

ଗୋଟାଏ ବୁଝାମଣା ହୋଇଛି ଯେମିତି କି ଆମ ଉଭୟଙ୍କ ଉପରେ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ । ତାହା ନ ହେଲେ ଗାଁ ଲୋକେ ଆମ ଉତରୁ ଜଣକର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିବେ, ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ହୁଏତ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକକୁ ପଡ଼ିବ !”

ଏ କୈଫିୟତ ଶୁଣି ମଗର-ରୂପୀ ଠୋ ଠୋ ହସିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । କିନ୍ତୁ କାଶରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେବାରୁ ସେ ହସ ବନ୍ଦକରି ବରକ୍ତି ଭାବ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲା, “ଧୂର୍ତ୍ତ ବୈଦ୍ୟ, ଏଥର ମୋ ପୋଷାକର ଲଞ୍ଜ ଗୁଡ଼ିକ ମୋ ସାମ୍ନାରେ ଆସି ଠିଆ ହୁ ।”

ସାରନାରାୟଣ ତର ମର ଆଦିକୁ ଆସିଲେ । ହାତୀ ଆଦିକୁ ଅନାଇ ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା, ଏଇଟା ହାତୀ ବେଶରେ ରହସ୍ୟ ନୁହେଁ ତ ? ନହେଲେ ଗୋଟାଏ ହାତୀ କେବେ ଭଣ୍ଡାଏ ଓ ଅଟା ହାତୀକୁ ମାର ତଡ଼ି ଦେଇ ପାରନ୍ତା ?

“ଅବାକ୍ ହୋଇ ଦେଖୁଛୁ କ’ଣ ? ଶୀଘ୍ର ଏ ଭଙ୍ଗା ତରବାଣ ବାହାର କରି ଔଷଧ ଦେଇ ମୋତେ ସୁସ୍ଥ କର । ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ହେଲାଣି ।” ମଗର-ରୂପୀ ରୁକ୍ଷ କଣ୍ଠରେ ଆଦେଶ ଦେଲା ।

“ମହାଶୟ ! ତରବାଣ ବାହାର କରି ଆଣିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଔଷଧ ନ ଲଗାଇଲେ ରକ୍ତସ୍ରାବ ହୋଇ ଆପଣଙ୍କୁ ହାଲିଆ କରିଦେବ । ତରକା-ବୃକ୍ଷ ତ ଔଷଧ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଯାଇ ଫେରୁ ନାହାନ୍ତି । କରିବା କ’ଣ ? ମୁଁ ସେଇଆ ଭାବ ଡେରି କରୁଛି । ନହେଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ମୋତେ ମୋ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମନେ ପକାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ ।” ସାରନାରାୟଣ କହିଲେ ।

“ମୋର ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ଯାଇ ଯଦି ମୋତେ ବିପଦରେ ପକାଇବୁ ତେବେ ତୋତେ ପ୍ରାଣରୁ ମାରି ଦେବି । ବୁଝିଲୁ ? ବୁଲ, ତରକାବୃକ୍ଷ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ଦେଖିବା । ବାଦ ଭଲୁ ତାକୁ ଦେଇ ଶେକ ମାରିଥିଲେ ଅନ୍ତତଃ ତା କଙ୍କାଳ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ।” ମଗର-ରୂପୀ କହିଲା ।

ତା’ପରେ ସେ ଯେଉଁ ଦିଗରୁ ତରକାବୃକ୍ଷ

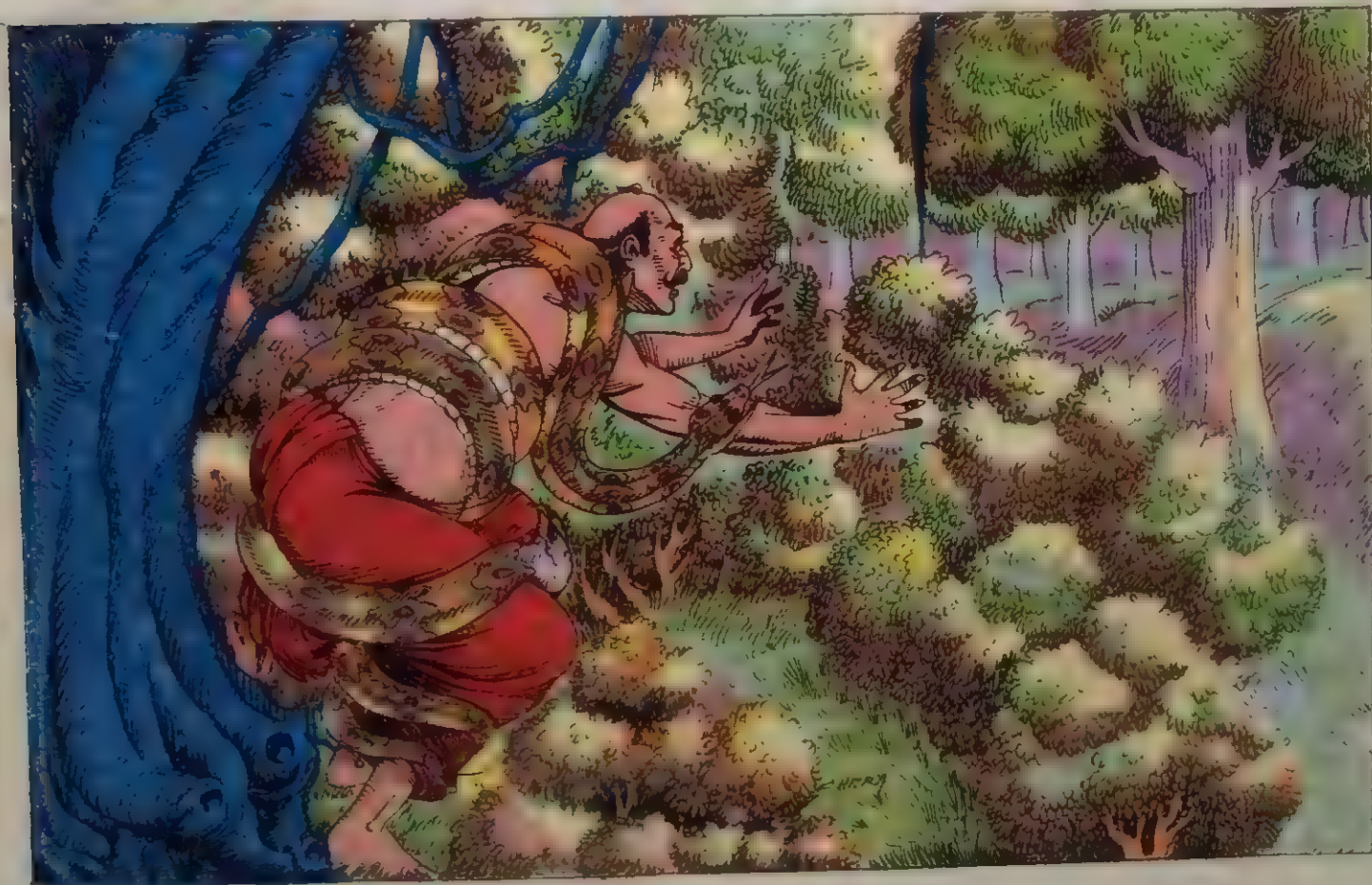
ଚକ୍ରର ଶୁଭଥିଲା ସେହି ଦିନକୁ ମିବାକୁ ନିଜ
ହାତୀ ଜଳଗ୍ରହକୁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲା ।

ତେଣେ ଚରକାଗୁଣଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା କଥା କହିଲେ
ନୟରେ । ସେ ଅନେକ ଖୋଜାଖୋଜି ପରେ
ଗୋଟିଏ ଗଛ ମୂଳରେ ଆବଶ୍ୟକତାରେ ମୂଳରେ
ସନ୍ତାନ ପାଇ ତାକୁ ଖୋଜିବାକୁ ବସିଲା ବେଳକୁ
ଗୋଟିଏ ଅଦୃଶ୍ୟ ଘଟିଗଲା । ଯେଉଁ ଗଛ ମୂଳରେ
ସେ ବସିଥିଲେ ସେ ଗଛ ତାଳରେ ଛନ୍ଦ ରହିଥିଲା
ଗୋଟିଏ ଅଜଗର । ସେ ଦୁଇ ଦିନ ହେଲା
କୌଣସି ଆହାର ପାଇ ନ ଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀ
ଅବସ୍ଥାରେ ଚରକାଗୁଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦରେ
ତାଙ୍କ ଉପରକୁ ଖସି ଆସିଲା ।

ଚରକାଗୁଣ ପ୍ରଥମେ ଭାବିଲେ ଯେ ଯେମିତିକି

ଗଛତାଳଟାଏ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଖସି ପଡ଼ିଛି । ସେ
ଉଠି ପଡ଼ି ତାକୁ ଖସାଇ ପକାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
କରିବାକୁ ଯାଇ ଦେଖନ୍ତି ତ ତାଙ୍କ ହାତ ଗୋଡ଼
ପଶୁ ଚଳୁ ନାହିଁ । ସେ ନିଜ ଦେହକୁ ଅନାଇ
ଯେତେବେଳେ ବୁଝିଲେ ଯେ ସେ ଗୋଟିଏ
ଅଜଗର ଅଟେ ତାହା କବଳିତ ମୋକିଦାସ,
ସେ ଚକ୍ରର କର ଉଠିଲେ, “ମୋତେ ରକାବର,
କରିବି ।”

ଚରକାଗୁଣଙ୍କର ସେ ଚକ୍ରର ଗାଁ ଆଗର
ତେଜ ପାଖରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀ-
ମାନେ ଶୁଣିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ସେତେ-
ବେଳେ ଜୟଶିଳ ଓ ସାଧକ ବୁଦ୍ଧା ଭିତରୁ ଶୁଭ
ତାଳପତ୍ର ପୋଥି ଖଣ୍ଡିକ ଧରି ରାଜକୁମାର ରାଜ-

କନ୍ୟାଙ୍କ ଅପହରଣକାରୀର ସନ୍ତାନ ନେବାକୁ ସେ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିଲେ ।

ଜୟଶୀଳ ଓ ସାଧକ ଚରକାଗୁଣଙ୍କ ଚିତ୍କାର ଶୁଣି ପାରିଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରୁନଥିଲେ । ଧୂନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆଗକୁ ଯାଇ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଅଦୂରରେ ବଣୁଆ ହାତୀ ପଲ ସହ ଯିଶୁଳ ଧରି ମଗର-ରୂପୀ ଲଢ଼େଇ କରୁଛି । ମଗର-ଚଢ଼ିଥିଲା ବନ୍ଧନ ହାତୀଟିଏ ।

ସାଧକ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରବଣେ ଜୟଶୀଳକୁ କହିଲେ, “ରାଜା କନକାକ୍ଷଙ୍କ ପୁଅ କନ୍ୟାକୁ ଏଇ ପିତାଙ୍କ ଚୋରାଇ ନେଇଛି ନିଶ୍ଚୟ । ମୁଁ ତ ପୂର୍ବରୁ କହିଥିଲି, ତାହା ମଣିଷର କାମ ନୁହେଁ । ସତ,

କେବେ ବା କିନ୍ତୁର ଜାଣିବୁ କେହି ତାହା କରୁଛି ।”

“ତମେ ଯେଉଁ ଜାତର ଜୀବମାନଙ୍କ କଥା କହୁଛ, ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେହି ହେଉ ବା ନ ହେଉ, ଦେଖାଯାଉଥିବା ଏ ଜୀବ ସେ ମଣିଷ ନୁହେଁ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତା’ ହାତୀକୁ ଦେଖ । ଦେଖିବା ତ ଦୂରର କଥା, ଏଭଳି ହାତୀ କଥା ମୁଁ କେବେ ଶୁଣି ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।” ଜୟଶୀଳ ଉତ୍ତେଜିତ ଶ୍ରବଣେ କହିଲେ ।

ସେତିକିବେଳେ ପୁଣି ଥରେ ଚରକାଗୁଣଙ୍କ ଚିତ୍କାର ଶୁଣିଲା । ଜୟଶୀଳ ପାଟି କରି କହିଲେ, “ଭୟ ନାହିଁ । ତମକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଆସି ଯାଇଛୁ ।” ଏହା କହି ସେ ଚିତ୍କାର ଆସୁଥିବା ଗଛ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ ।

“ଜୟଶୀଳ ! ତମେ ଇଏ କ’ଣ କରୁଛ ? ରାଜପୁତ୍ର ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ଅପହରଣକାରୀକୁ ଆଗରେ ପାଇ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଧରିବାର ଚେଷ୍ଟା ନକରି ତମେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଜଙ୍ଗଲ ଲୋକକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଯାଉଛ ?” ସାଧକ କହିଲେ ।

“ସାହାଯ୍ୟ ନ କଲେ ହୁଏତ ଲୋକଟି ମରିଯିବ । ରାଜପୁତ୍ର ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କର ଏଇ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ କୌଣସି ବନ୍ଧନ ଓଡ଼ି ଯାଇଯିବ ବୋଲି ମୋର ମନେ ହୁଏନା ।” ଏହା

କହ ଜୟଶୀଳ ଶୀଘ୍ର ଗଡ଼ରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।
ସାଧକ ବି ଅଗତ୍ୟା ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ
ଦୌଡ଼ିଲେ ।

ସେମାନେ ଯାଇ ଯେତେବେଳେ ଚରକା-
ରୁଣ୍ଡଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ସେତେବେଳକୁ ସାପ
ତାଙ୍କ ଦେହଯାକ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇଯାଇ ତାଙ୍କ
ମୁଣ୍ଡ ଗିଳିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ । ଚରକାରୁଣ୍ଡ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଅସହ୍ୟାୟ । ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁଳଗୁଡ଼ିକ ଥରୁଥିବାରୁ ସେ
ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାଯାଉ ଥିଲା ଯାହା ।

ଜୟଶୀଳ ଚରବାଣ୍ଡ ଉଦ୍ୟତ କରି ଅଜଗରର
ମୁଣ୍ଡ କାଟିପକାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ
ହଠାତ୍ କିଛି କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । କାଳେ ତାଙ୍କ
ଚରବାଣ୍ଡ ଚରକାରୁଣ୍ଡଙ୍କ ଦେହରେ ଲାଗିବ, ସେ
ଭୟ ଥିଲା । ଶ୍ରେଣିଲ ଅଜଗର ପ୍ରବଳ ଶକ୍ତି
ସହକାରେ ଚରକାରୁଣ୍ଡଙ୍କୁ କାବୁ କରି ରଖିଥାଏ ।

“ଜୟଶୀଳ ! ଇଏ ଜଣେ ଶିକ୍ଷିତ ଭଦ୍ରଲୋକ
ପରି ମନେ ହେଉଛନ୍ତି । ସେ ଯାହା ହେଉ,
ତମେ କାଳବଳମ୍ବ ନକରି ଅଜଗରକୁ ଭୁରନ୍ତ
ମାରି ଦିଅ ।” ସାଧକ ଚରକାରୁଣ୍ଡଙ୍କ ବିକଳ
ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ବ୍ୟାକୁଳ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।

ଜୟଶୀଳ ଅଜଗରର ମୁଣ୍ଡକୁ ବାମ ହାତରେ
ଓଟାରି ଧରି ତାକୁ ପଛ ପଟରୁ ଚରବାଣ୍ଡରେ
ଆଘାତ କଲେ । ଅଜଗର ଛଟପଟ କରିବାକୁ
ଲାଗିଲା । ହମେ ଚରକାରୁଣ୍ଡ ଉପରୁ ତା ବନ୍ଦନ

ଶିଥିଲ ହୋଇଗଲା ଓ ସେ ତଳେ ଖସି ପଡ଼ିଲା ।

ଅଜଗର ପଡ଼ିଯିବା ମାତ୍ରେ ଚରକାରୁଣ୍ଡ ବି
ତଳେ କରୁଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିଲେ । ଜୟଶୀଳ
ତାଙ୍କୁ ଧରି ପକାଇ ସାଧକକୁ କହିଲେ, “ତମେ
ଶୀଘ୍ର ଯାଇ ପାଣି ନେଇ ଆସ । ଏ ଲୋକର
ଜ୍ଞାନ ନ ଥିଲେ ବି ସେ ମରି ନାହିଁ ।”

ସାଧକ ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ଅଳ୍ପ ଦୂରର ଗୋଟିଏ
ପୋଖରୀରୁ କମଣ୍ଡଳୁରେ ପାଣି ନେଇ ଆସିଲେ ।
ଜୟଶୀଳ ଚରକାରୁଣ୍ଡ ମୁହଁ ଉପରେ ପାଣି
ମିଶିବାରୁ ସେ ଆଖି ଖୋଲି ପଚାରିଲେ, “ମୁଁ
କେଉଁଠି ? ମୁଁ ବଞ୍ଚିଛି ତ ? ମୁଁ କ’ଣ ଅଜଗର
ପେଟ ଭିତରେ ରହିଛି ?”

“ତମେ ଜରୁର ବଞ୍ଚିଛ । ଏ ମନ୍ତ୍ରଜଳ ପିଇ ପକାଅ । ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ।” ସାଧକ ଏହା କହି ଚରକାଗୁଣ୍ଡାକୁ ପାଣି ପିଆଇ ଦେଲେ ।

ସେ ଯାଏ ଚରକାଗୁଣ୍ଡା ପୁରପୁରି ପ୍ରକୃତସ୍ଥ ହୋଇ ନଥାନ୍ତି । ସେ ଚୁରଆଡ଼କୁ ବଲ ବଲ କରି ଚାହିଁ ପଚାରିଲେ, “ଆପଣମାନେ କିଏ ? ମଗର-ରୂପୀ ମହାଶୟ କାହାନ୍ତି ? ଶାରଦାଗୁଣ୍ଡା କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?”

ଚରକାଗୁଣ୍ଡା କାହା କଥା କହୁଛନ୍ତି ସେକଥା ଜୟଶୀଳ ଆଦାନ କରି ନେଲେ । ସେ ସାଧକକୁ କହିଲେ, “ଶୁଣୁଛ ଏହାଙ୍କ କଥା ? ସେ ବିଚିତ୍ର ଗଜାରେହୀ ସହ ଏହାଙ୍କର କିଛି ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ।” ଏହା ପରେ ସେ ଚରକାଗୁଣ୍ଡାକୁ ପଚାରିଲେ, “ତୁମ ନାମ କ’ଣ ? ତମେ କ’ଣ ସେ ମଗର-ରୂପୀର ଅନୁଚର ?”

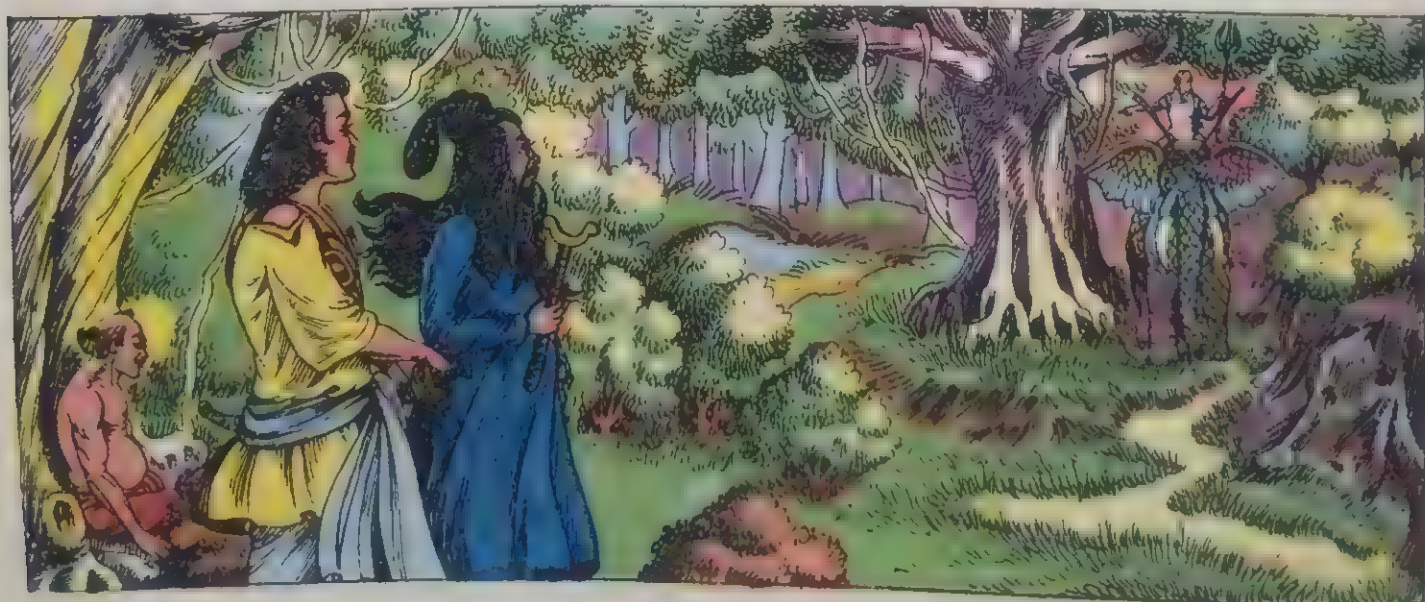
ଚରକାଗୁଣ୍ଡା ତଥାପି ବଲବଲ କରି ଏଆଡ଼େ ସେଆଡ଼େ ଅନାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଜୟଶୀଳ

ଓ ସାଧକଙ୍କୁ ସେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖି ନ ଥିବା କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ହଠାତ୍ କୁଆଡ଼ୁ ଆସିଗଲେ । ସେକଥା ସେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଜୟଶୀଳ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଗନ୍ଧୀର ଗଳାରେ ପୁନବାର ନିଜ ପ୍ରଶ୍ନର ପୁନାବୃତ୍ତି କଲେ ।

ଚରକାଗୁଣ୍ଡା ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ତେ ସେପଟେ ମଗର-ରୂପୀ ଆସି ହାଜର ହୋଇ-ଗଲା ଓ କହିଲା, “ଇଏ ଚରକାଗୁଣ୍ଡା । ମୋର ଚକିତ୍ସକ । ତମେମାନେ କିଏ ? ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ସିଧା ସଳଖ ଉତ୍ତର ନ ଦେଲେ ମୋର ଏ ହାତୀ ଜଳଗ୍ରସ୍ତ ତମମାନଙ୍କୁ ପାଦରେ ମକତା ପେନ୍ଥୁ ବନାଇ ଦେବ !”

ଜୟଶୀଳ ଓ ସାଧକ ଉଠି ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଜୟଶୀଳଙ୍କ ହାତ ନିଜ ଚରକାଗୁ ଉପରକୁ ଚାଲିଗଲା । ସାଧକ ନିଜ ଦଣ୍ଡ ତୋଳି ଧରିଲେ ।

(ନିମ୍ନରେ)

ଦଣ୍ଡର ଅଧିକାରୀ

ରାଜା ବିଜୟାର୍ଜ୍ବ୍ବ ପୁଣି ବିଶାଳ ବୃକ୍ଷ ଆବେଦନ କରି, ଶବ୍ଦକୁ ଉଦାର ଆଖି କାନ୍ଦରେ ପକାଇ ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେତେବେଳେ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ; ଦୂରରେ ବଜ୍ରପାତ ହେଉଥାଏ ଓ ହୁ ହୁ ଶୀତଳ ପବନ ବହୁଥାଏ । ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ଅଶରଣମାନଙ୍କର ଅନ୍ଧାସ୍ୟ ଝୁଲୁଥାଏ । ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଉପୁଙ୍କର ମୁହଁମାନ ଝଲସି ଉଠୁଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ବେସ୍ଥିତ ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା ! ତୁମେ ଯେ ତୁମର କୌଣସି ବିଶ୍ୱସ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ହାତରେ ଏ କଠିନ କାମର ଦାୟିତ୍ବ ନ ଦେଇ ନିଜେ ଯେ ଏହାକୁ ତୁଲାଇଛ, ଏଥିପାଇଁ ତୁମେ ପ୍ରଶଂସାଯୋଗ୍ୟ । କାରଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଥରେ ଥରେ ବିପତ୍ତି ଆଚରଣ କରିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି । ଗୋଟାଏ ଦଟଣା କହୁଛି; ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମ ଲାଭ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲା:

ବେତାଳ କଥା

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଶାସନ କରୁଥିଲେ ଗୁଣ-
ସିଂହ ନାମରେ ରାଜା । ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ନିୟମ
କାନୁନ୍ ଉପରେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପଣ କର-
ଯାଉଥିଲା । ରେର ଦୁର୍ନୀତି ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ
କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦିଆ ଯାଉଥିଲା । ପ୍ରଜାମାନେ
ସୁଖରେ ଥିଲେ ।

ରାଜା ଗୁଣସିଂହ ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ରାଜ୍ୟତମାମ୍
ବୁଲି ଅପରାଧୀମାନଙ୍କୁ ନିଜେ ଧରୁଥିଲେ । ଥରେ
ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ନାରାୟଣପୁର ନାମକ ଏକ
ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇ ଶୁଣିଲେ ଯେ ସେଠାକାର
ବିଚାରପତି ଲଞ୍ଚଖୋର । ଏହାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ
ଜାଣିବା ନିମନ୍ତେ ରାଜା ଏକ ନାଟକ ରଚନା
କଲେ । ସେ ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଉଭୟେ ବଣିକ ଛଦ୍ମ

ବେଶରେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ପରସ୍ପର ବିବାଦ
ଲଗିଥିବାର ଅଭିନୟ କଲେ ଓ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ
ପହଞ୍ଚିଲେ । ମିଛ ବିବାଦକୁ ସେମାନେ ଏପରି
ଭାବରେ ଚିତ୍ରିତ କଲେ ଯାହାଦ୍ୱାରାକି ରାଜାଙ୍କୁ
ଅପରାଧୀ ବୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାଯିବ । ବିଚାରକ ସବୁ
ଶୁଣି ସେମାନଙ୍କୁ ପର ଦିନ ଆସିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଦେଲେ ।

ରାଜାଙ୍କ ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜା ବିଚାରକଙ୍କୁ ଭେଟି
ଶହେ ମୋହର ଦେଇ ତାଙ୍କର ପକ୍ଷରେ ରାୟ
ଶୁଣାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ବିଚାରପତି
ତାହାଙ୍କୁ କଲେ ।

ରାୟ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ରାଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜ ନିଜ
ଛଦ୍ମବେଶ ତ୍ୟାଗ କରି ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି
ରାଜଧାନୀକୁ ନେଇ ଆସିଲେ । ସେଠାରେ ରାଜା
ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସେ
ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହି ହୋଇଗଲା ।

ଏ ଘଟଣାରେ ଅନେକେ ବ୍ୟଥିତ ହେଲେ ।
ଲଞ୍ଚ ନେବା ଯୋଗୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଅନେକଙ୍କୁ
ଅନ୍ୟାୟ ବୋଲି ମନେ ହେଲା ।

କିନ୍ତୁ ମୃତ ବିଚାରପତିଙ୍କ ପୁଅ ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ
ରାଜାଙ୍କର ସମାଲୋଚନା କଲେ ନାହିଁ । ସେ
ଥିଲେ ଖୁବ୍ ଆଦର୍ଶବାଦୀ । ରାଜା ଦେଶରେ ଉଚ୍ଚ
ନୈତିକତା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଏ ଭଳି
କଢ଼ା ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରିଛନ୍ତି ବୁଝି ସେ ରାଜାଙ୍କ
ମାତ୍ରେ ସମର୍ଥନ ଦେଲେ । ଆଦର୍ଶ ଦୃଷ୍ଟିରୁ
ରାଜାଙ୍କର ଏପରି ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ଅଧିକାର ଅଛି
ବୋଲି ସେ କହୁଥାନ୍ତି ।

କେଇ ବର୍ଷ ପରେ ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ ନିଜ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରି ରାଜ ଦରବାରରେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ନିଜ ନିଷ୍ଠା, ଆଦର୍ଶ ଓ ପରିଶ୍ରମ ଯୋଗୁଁ ସେ ଶୀଘ୍ର ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ବିଶେଷ ପରାମର୍ଶଦାତା ରୂପେ ଗଣ୍ୟ ହେଲେ ।

ହଠାତ୍ ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶର ରାଜା ସେ ଦେଶ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ସେ ଆକ୍ରମଣକୁ ସାମନା କରିବା ପାଇଁ ରାଜା ଗୁଣସିଂହ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲେ । ସେ ତେଣୁ ଶତ୍ରୁ ରାଜାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସମ୍ମୁଖରେ ନ କୌଶଳ ସମେ ମାରବାକୁ ଚିତ୍ତଯନ୍ତ୍ର କଲେ । ଶତ୍ରୁ ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ଦେହରକ୍ଷୀ ଲକ୍ଷେ ମୁଦ୍ରା ପାଇଲେ ନିଜ ରାଜାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଶିବିରରେ ହତ୍ୟା କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲା ।

ରାଜା ଗୁଣସିଂହ ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ସବୁ କହି ତାଙ୍କର ହାତରେ ଦେହରକ୍ଷୀ ପାଖକୁ ଟଙ୍କା

ପଠାଇଲେ ।

ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ ରୁମ୍‌ରୁମ୍ ସବୁ ଶୁଣିଲେ ଓ ଟଙ୍କା-ତକ ଗ୍ରହଣ କରି ଶତ୍ରୁ ଶିବିର ଆଡ଼କୁ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଦେହରକ୍ଷୀ ନିକଟକୁ ଯିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ସିଧା ଶତ୍ରୁ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଓ ତାଙ୍କ ଶରଣ ପଶିଲେ । ରାଜା ଗୁଣସିଂହଙ୍କ ପକ୍ଷର ସବୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦଳତା ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ମାଲୁମ୍ ଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ସହାୟତା ପାଇ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷ ଅକ୍ଳେଶରେ ଗୁଣସିଂହଙ୍କୁ ପରାଜିତ କଲେ ।

ଯୁଦ୍ଧରେ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ସ୍ୱୟଂ ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତହିଁ ଗୁଣସିଂହଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ । ହତ୍ୟା କଲବେଳେ ସେ କହିଲେ ଯେ ସେ ନିଜ ପିତୃ-ହତ୍ୟାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଉଛନ୍ତି !

ଏହାପରେ ବିଜୟୀ ରାଜା ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ହିଁ ସେ ରାଜ୍ୟର ରାଜା କରି ବାହୁଡ଼ି ଗଲେ । ବିଷ୍ଣୁ-

ଗୁପ୍ତ ଶୀଘ୍ର ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଶାସକ ଭାବରେ
 ଶାସନ କଲେ । ତେବେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ
 ଅପରାଧୀ ନିଜ ଅପରାଧର ମାତ୍ରା ଅନୁପାତରେ ହିଁ
 ଦଣ୍ଡ ପାଉଥାଏ । କାହାକୁ ଅଧିକ ଦଣ୍ଡ ପାଇ-
 ବାକୁ ପଡ଼ୁ ନ ଥାଏ ।

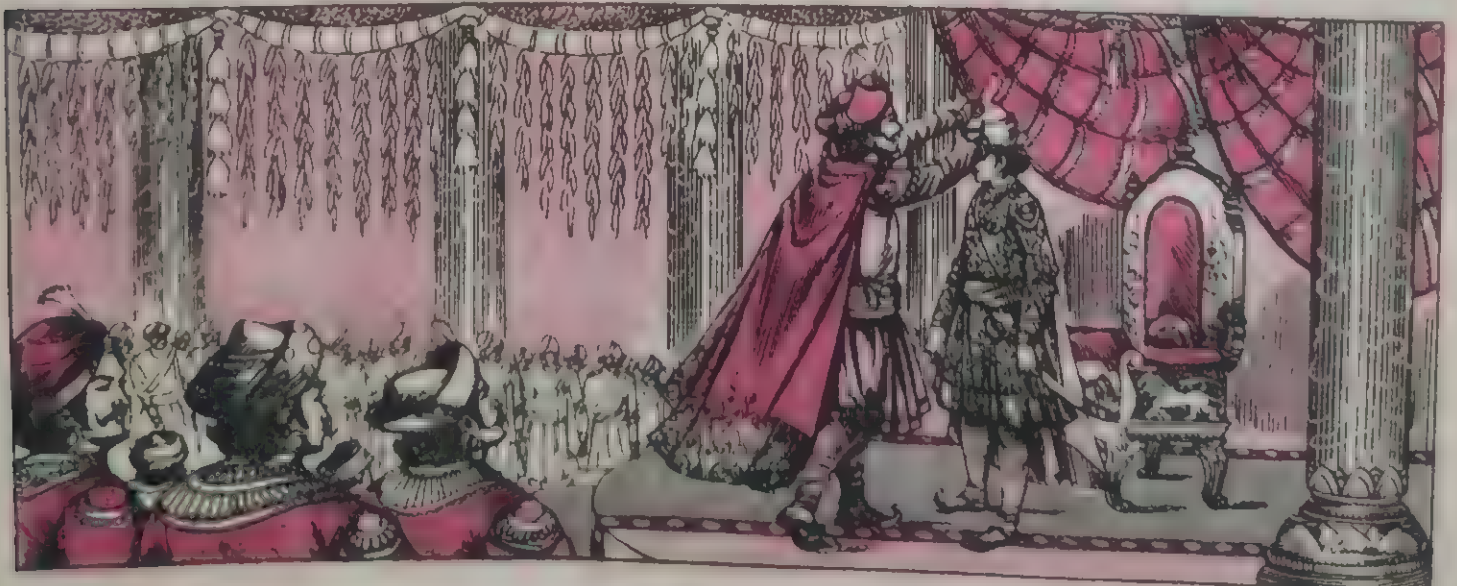
ବେତାଳ କାହାଣୀଟି ଏଇଠାରେ ଶେଷ କରି
 ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ, “କୁହ ରାଜା, ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ ମୂଳରୁ ହିଁ
 ପିତୃହତ୍ୟାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲୁ
 ନା ହଠାତ୍ ସେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଲେ ? ସେ କ’ଣ ସେ
 ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଆମ୍ବସାତ୍ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
 ଏପରି କଲେ ? ନା ରାଜ୍ୟ ଲୋଭରେ ? ପିତୃହତ୍ୟାର
 ପ୍ରତିଶୋଧ ତ ସେ ବହୁ ଆଗରୁ ନେଇ ପାରି-
 ଥା’ନ୍ତା ! ରାଜାଙ୍କ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ପରାମର୍ଶଦାତା
 ଜୀବରେ ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ବଧ କରିବାର ବହୁ
 ପ୍ରୟୋଗ ତ ପୂର୍ବରୁ ପାଇଥିବ ! ତୁମେ ଯଦି
 ଏସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଜାଣିଛ, ତେବେ କହି
 ଦିଅ । ଜାଣିକରି ନ କହିଲେ ତୁମ ଶିର ବିଦାଣ୍ଡ
 ହୋଇଯିବ ।”

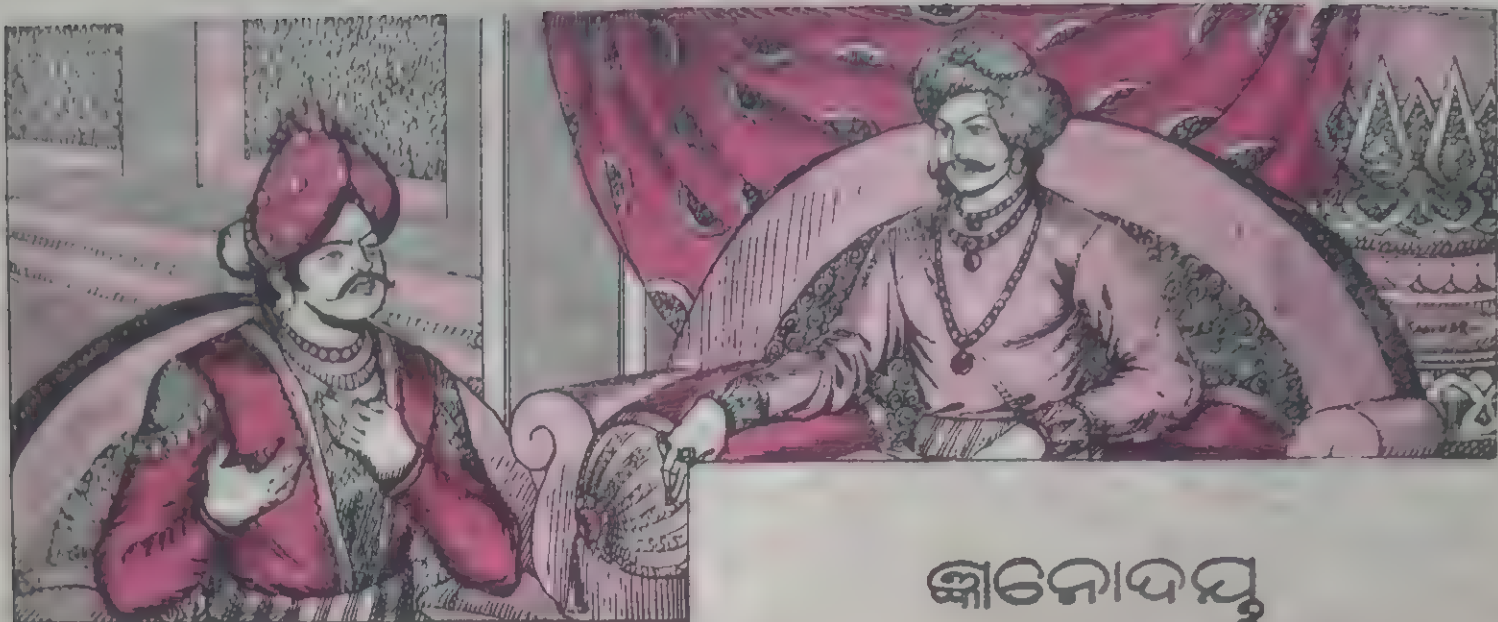
ବିକ୍ରମାର୍କ ଉତ୍ତର ଦେଲେ: “ପ୍ରଥମରୁ ବିଷ୍ଣୁ-

ଗୁପ୍ତ ରାଜାଙ୍କର ଅନୁରକ୍ତ ହିଁ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର
 ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ରାଜା ଆଦର୍ଶବାଦ ଓ ସେହି ଆଦର୍ଶ-
 ବାଦ ଯୋଗୁଁ ହିଁ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ
 ଦେଇଥିଲେ । ହଠାତ୍ ସେ ଦେଖିଲେ, ରାଜା
 ମୋଟେ ଆଦର୍ଶବାଦୀ ନୁହନ୍ତି । ଶଯ୍ୟୁ ରାଜାର
 ଦେହରସିକୁ ଲୁଣ୍ଠି ଦେଇ ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାସ-
 ଦାତକତା ସହକାରେ ମାରିବା ଆଦର୍ଶବାଦର
 କାମ ହୋଇ ନ ପାରେ । ଏ ଧାରଣା ହେବା ସଙ୍ଗେ
 ସଙ୍ଗେ ସେ ଅନୁଭବ କଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କୁ
 ଯେତେବେଳେ ଆଦର୍ଶଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଦିଆ
 ହୋଇନାହିଁ ସେତେବେଳେ ତାହା ଦଣ୍ଡ ନୁହେଁ,
 ହତ୍ୟା । ପିତୃହତ୍ୟାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ଯୋଗ୍ୟ
 ପୁତ୍ରର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରି ବିଷ୍ଣୁଗୁପ୍ତ
 ଶଯ୍ୟୁପକ୍ଷରେ ଯୋଗ ଦେଲେ ।”

ରାଜାଙ୍କର ମୌନଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ବେତାଳ
 ଶବ୍ଦ ସହ ଖସିଯାଇ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବୃକ୍ଷ ଡାଳରେ
 ଝୁଲି ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ପୁଣି ସେ ବୃକ୍ଷ ଆଡ଼କୁ
 ଧାବତ ହେଲେ ।

(କଳ୍ପିତ)

ଜ୍ଞାନୋଦୟ

ଅନେକ ଦିନ ପୂର୍ବେ କଳିଙ୍ଗ ଦେଶରେ ମଳୟସିଂହ ନାମକ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ସେ ରାଜ୍ୟର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ବଙ୍ଗ ଦେଶରେ ରାଜସିଂହ ନାମକ ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ । ଦୁଇ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଓ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଖୁବ୍ ଭଲ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା ସହଯୋଗ ମନୋଭାବ ଥିଲା ।

ଥରେ ଅଙ୍ଗରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ଓ ରାଜସିଂହଙ୍କ ଶରଭପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁଦ୍ଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ପରାଜିତ କଲେ । ରାଜସିଂହ ସେଠାରୁ ଯାଇ ମଳୟସିଂହଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ରାଜସିଂହ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଶାସକ ନ ଥିଲେ; ବଙ୍ଗ ଦେଶର ପରାଜୟକୁ ଅବଶ୍ୟକ କଳିଙ୍ଗ ନିଜର ପରାଜୟ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକାର କଲା ଏବଂ ମଳୟସିଂହ ରାଜସିଂହଙ୍କୁ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇଲେ ସତ, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି

ନ ଦେଖାଇ ରୁପ୍ ହୋଇ ରହିଲେ । ଅବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲେ ସେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ ପାରିଥାନ୍ତେ ।

ଥରେ ମଳୟସିଂହ ଛଦ୍ମ ବେଶରେ ନିଜର ଦେହରକ୍ଷିକ ସହିତ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟକୁ ଗଲେ । ସେଠି ସେ ଦେଖିଲେ ଜନତାଙ୍କ ଭିତରେ କୌଣସି ଅସନ୍ତୋଷ ନାହିଁ । ନୂଆ ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ପ୍ରତି ଜନତାଙ୍କର କୌଣସି ବିଦ୍ୱେଷ ନ ଥିଲା ବା ପରାଜିତ ରାଜସିଂହ ପାଇଁ କୌଣସି ଦୁଃଖ ନ ଥିଲା । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ଯେ ଜଣାପାରୁଥିଲା ଯେପରି କି ଦୃଷ୍ଟି ନି ।

ଏମିତି କେତେ ଦିନ ଚାଲିଲା । ରାଜସିଂହ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ମଳୟସିଂହ ତାଙ୍କ ନିଜର ଦୁଇ ଭାଇ ଯେଉଁଠି ଆଶାବା ମାନେ ମଳୟସିଂହ ଶତସ୍ଥା କରୁନାହାନ୍ତି । ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦ ବାଧୁଲା, ସେ

ଆଉ ଜଣେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରୁ କିଛି ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ଓ ହାରିଲେ ।

ଏଇ ଘଟଣାରୁ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଜାଣିପାରିଲେ ଯେ କୌଣସି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଜା ରାଜସିଂହଙ୍କର ସହାୟତା କରୁନାହାନ୍ତି । ସେ ଏକମାତ୍ର ମଳୟ-ସିଂହଙ୍କୁ ଡରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏଥର ସେ ଜାଣିଲେ ଯେ ସେ ତାଙ୍କର ସହାୟତା କରୁନାହାନ୍ତି ।

ତେଣୁ ସେ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟର ଶାସନଶକ୍ତି ବଦଳାଇଲେ ଓ ନୂଆ ଆଇନ୍ ସବୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ଶାସନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଆସନରେ ଅଙ୍ଗବାସୀମାନେ ରହୁଲେ । ଅଙ୍ଗରେ ଉତ୍ପାଦିତ

ହେଉଥିବା ଜନସମ୍ପଦ ଏଠାରେହିଁ ବଢ଼ି ହେଲା । ଅନ୍ୟସବୁ ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ଏପରି ଭାବରେ ହେଲା ଯେ କ୍ରମେ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟରୁ ସବୁ ନିଜ ଦେଶକୁ ନେଇ ଅଙ୍ଗ ଉନ୍ନତଲଭ କଲା ଓ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମାନେ ଗଣ୍ଡବ ହୋଇଗଲେ । ଏଣେ ଅଙ୍ଗ-ବାସୀମାନଙ୍କର ସୁଖସୁବିଧା କ୍ରମେ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଫଳତଃ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଅସନ୍ତୋଷ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟର କେତେ ଜଣ ରାଜମାତି ସଚେତନ ନାଗଶାଳ ନିଜ ନିଜର ଅସନ୍ତୋଷ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ଜାଣିଲେ ଏମାନେ ରହୁଲେ ତାଙ୍କ ଶାସନ-ଶକ୍ତିରେ ବାଧା ଉତ୍ପଳବ । ତେଣୁ ସେ କୌଣସି

ନା କୌଣସି ଶ୍ରେଷ୍ଠିଆ ମୋଟିଆ କାରଣରୁ
ଦୋଷାରୋପ କରି ଜଣକ ପରେ ଜଣକୁ ମୃତ୍ୟୁ-
ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ।

ଏକଥା ଜନତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଗାଧ ସୃଷ୍ଟି
କଲ । କେହି ବା କଳିଙ୍ଗ ଦେଶକୁ ଯାଇ ମଳୟ-
ସିଂହକୁ ପ୍ରକୃତ ଅବସ୍ଥା ବିଷୟରେ ଖବର
ଦେଲେ ଓ ଜନତାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ଶାସନରୁ
ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ନିବେଦନ କଲେ । କିନ୍ତୁ ମଳୟ-
ସିଂହ ତୁମ୍ଭ ହୋଇ ରହିଲେ ଓ କୌଣସି
ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ
ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ନିଜ ଦେଶକୁ
ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଏଇ କଥା ଶୁଣି ସେ ଯଦି
ମଳୟସିଂହ ସେମାନଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରନ୍ତି ତ

ତାଙ୍କୁ ଆଉ ରକ୍ଷା କରିବାବାଲ କେହି ନାହିଁ ।

ତା'ପରେ ସାଧାରଣ ପ୍ରଜା ଓ ସୁବକମାନେ
ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ରୋହ କଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା ବହୁତ ଫୁରତା
ସହିତ ସେହି ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ କଲେ ।

ସେହି ସମୟରେ ମଳୟସିଂହ ପୁଣି ଛଦ୍ମ-
ବେଶରେ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ
ଦେଖିଲେ ଗୋପନ ଗ୍ରହଣ କରି ଜନତା ସୂଚକ
ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହର ଆନ୍ଦୋଳନ କରୁଛନ୍ତି;
ଶାସନ ପକ୍ଷୀୟ ଲୋକ ଓ ଜନତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ସ୍ୱର୍ଗତ ମଧ୍ୟ ଘଟୁଛି ।

ଏହି ସୁବିଧା ପାଇ ମଳୟସିଂହ ହଠାତ୍ ଚନ୍ଦ୍ର-
ବର୍ମାଙ୍କ ରାଜ୍ୟକୁ ଚାରିପଟୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ।
ହଠାତ୍ ଏପରି ଘଟିବାରୁ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମା କିଛି କରି-

ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଜନତା ଯେତେବେଳେ
ଜାଣିଲେ ସେ ମଲୟୂର୍ବହ ଆକାଶ କରେକ୍ତ
ସେମାନେ ଖୁବ୍ ହୋଇ ନିଜ ନିଜର ଗୋପନ
ବିଦ୍ରୋହ ବାହାରେ ପକଟ କଲେ । ଫଳରେ
ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କର ରାଜତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ବଂସ ପାଇଲା
ଓ ସେ ମଲୟୂର୍ବହଙ୍କ ହାତରେ ଦକ୍ଷୀ ହେଲେ ।

ମଲୟୂର୍ବହ ଏହି ଅବସରରେ ରାଜ୍ୟକୁ
ଡାକ ଡାକୁ ଡାକ ରାଜ୍ୟ ସମର୍ପଣ କରି
ବୁଝାଇଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଃସ୍ତ୍ର ତୁମେ ନୀର
ଯାଇ ମୋର ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳେ କାହିଁକି
ମୋର କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିୟା ନ ଥିଲା । ଯେତେ-
ବେଳେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ଶାସନ
ଯୋଗୁଁ କୌଣସି କିଛି ଦୁଃଖ ନ ଥିଲା । ସେଥିରୁ
ମୁଁ ବୁଝିଲି ତୁମ ପ୍ରତି ପ୍ରଜାଙ୍କର ଆଦର ବା
ଶ୍ରଦ୍ଧା ନାହିଁ । ସେଇଟାହିଁ ଥିଲା ତୁମର ଭୁଲ ।
ମୁଁ ହୁଏତ ପ୍ରଥମରୁହିଁ ରାଜ୍ୟଟି ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଠାରୁ
ଛଡ଼ାଇ ଆଣି ତୁମକୁ ଦେଇ ପାରିଥା’ନ୍ତି ଯେହେତୁ

ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା ତୁମର ଓ ପ୍ରଜା-
ଙ୍କର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତା ହଜିରେ କୌଣସି ସମାଧାନ
ହୋଇ ନଥା’ନ୍ତି ବା ସେମାନେ ନିଜେ କେବେ ମଧ୍ୟ
ଆନ୍ତରଣ୍ୟ ପାଇଁ ଯତ୍ନବାନ ହୁଅନ୍ତେ ନାହିଁ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ ମଜା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୁଝିଗଲେଣି ଓ ତୁମେ
ସେହି ଚରଚରଣୀକ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ
ଶାସନ କରବ । ତୁମେ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ସଚେତନ
ହୋଇଛ । ଏବେ ଆଉ କେହି ତୁମ ରାଜ୍ୟକୁ
ଜୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ରାଜ୍ୟୀୟ ବହୁ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ କଲେ;
କାରଣ ସେ ମଲୟୂର୍ବହଙ୍କ ଉଦାର ହୃଦୟକୁ
ଠିକ୍ ଭାବରେ ଦୁଃସ୍ତ୍ର ପାରି ନ ଥିଲେ । ଏଣିକି ସେ
ଜନତାଙ୍କ ସହାୟତାରେ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକ
ଭଲ ଭାବରେ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇଲେ ।

ହମେ ରାଜ୍ୟୀୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇ
ଉଠିଲେ । ସେ କହନ୍ତି, “ସଙ୍କଟରେ ପଡ଼ିଲି
ବୋଲି ମୋ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶିଖିଲି !”

ସଂସାରର ବିସ୍ମୟ :

ଜିଆସ୍ ମନ୍ଦିରର ଧ୍ୱଂସାବଶେଷ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଏଥେନ୍ସରେ ଗ୍ରୀକ୍ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଧାନ ଦେବତା ଜିଆସ୍ ମନ୍ଦିରର ଭଗ୍ନାବଶେଷ ଆଜି ଏହୁପରି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଜିଆସ୍ ଜଣେ ପ୍ରାଚୀନ ଆର୍ଯ୍ୟ ଦେବତା ବୋଲି କେତେ କେତେ ଐତିହାସିକ କହନ୍ତି । ଏକଦା ପ୍ରଳୟ ବେଳେ ଏହି ସ୍ଥାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୁଦ୍ର ପ୍ରାବନ ଘଟିଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଶ୍ରୀପତିର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି

ଶ୍ରୀପତି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ଟିକିଏ ଭୁଲୁଥିଲା ।
 ଯେତେବେଳେ ଯାହା ହଠାତ୍ ମୁଣ୍ଡକୁ ଯୁଟିଲା
 ଆଗପଛ ନ ବଢ଼ି ତାହା କରି ପକାଉଥିଲା ।
 ସ୍ତ୍ରୀ କମଳା ପଢ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ଆଗରେ କଥା
 ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହୁଥିଲା, “ମୋ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି
 ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ଆଗପଛ ବଢ଼ି ନକରି
 ଏମିତି କିଛି କରି ବସିବେ ଯେଉଁଥିରେ ସବୁଅଡ଼ୁଆ
 ଆସି ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପଡ଼ିବ । ତାଙ୍କୁ
 ବାହା ହୋଇଥିବାରୁ ମୋତେ ବି ସେଥିରୁ କିଛି
 ଫଳ ଶ୍ରେଣୀ କରିବାକୁ ହୁଏ ।” ଏକଥା ଶ୍ରୀପତି
 ମନରେ ବୋଧେ ଟିକିଏ ଆଦାତ ଦେଲା । ତେଣୁ
 ସେ ମନେ ମନେ ଦୃଢ଼ ନିଶ୍ଚୟ କଲା ଯେ ଏଣିକି
 ସେ ଯାହା କରିବ ସବୁବେଳେ ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଣୁତ ଭାବେ
 କରିବ ।

ଥରେ ପାଖ ଗାଁରେ ଗୋଟିଏ ମେଳା ହେଉ-

ଥିଲା । ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଶ୍ରୀପତି ଯାଇଥିଲା ।
 ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ବୁଲି ବୁଲି ଦେଖିଲା ।
 ହେବାକୁ ଯାହା ଯାହା କଟିବାର ଥିଲା କିଛି
 ଫେରି ଆସିବା ବାଟରେ ଦେଖିଲା ମିଠାଇ
 ଦୋକାନ ପାଖରେ ତାଙ୍କ ଗାଁ ଜମିଦାରଙ୍କର
 ପାଞ୍ଚବର୍ଷର ପୁଅ ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ସେ ପିଲାଟି ପ୍ରବଚନରୁ କିଛି ଶେଷବାକୁ
 ବାହାରି ଆସି ଆଉ ଫେରି ନାହିଁ । ଜମିଦାର
 ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଚାଲିଆସିବାକୁ ତାଙ୍କ ଉପରାଜିମାନଙ୍କୁ
 ପଚାରିଲେ । ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀପତି ଜମିଦାରଙ୍କ
 ଘର ହୋଇ ମେଳା ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲା ।
 ଜମିଦାର ଆଜ୍ୟ କେତେ ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଣୁତ କହିବାକୁ
 ସେ ଚାଲିଥିଲା, “ଯିଏ ମୋ ପୁଅକୁ ଖୁରାତି
 ଅବସ୍ଥାରେ ଆଣି ଦେବ ତାକୁ ଯେଉଁ ପକାଉ
 ପୁରସ୍କାର ଦେବ ।” ଯେତେବେଳେ ସେ ଜମି-

ଉପରେ ସେ କିଛି ମୁହଁକୁ ଦେଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପିଲାଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ତା'ର ସବୁ ମନ ପଡ଼ିଗଲା ।

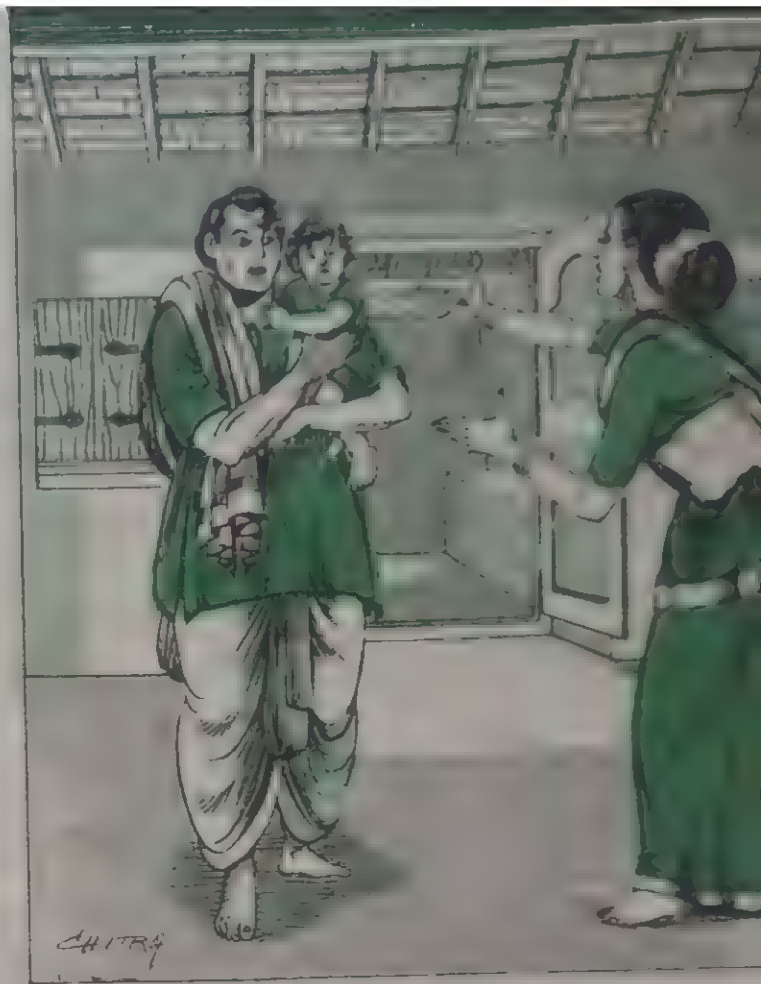
ସେ ପିଲାଟିକୁ ଚାହିଁବାକୁ କାଶିଲେ ପଚାରିଲେ କହିଲା, “କହ, ମିଠାଇ ଖାଇବୁ ?” ସିଏ ହଁ କଲା ।

ଶ୍ରୀମତ ପାଣିଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ମିଠାଇ ଓ କିଛି ଖେଳଣା ପିଲାଟି ପାଇଁ କରିଲା । ତା'ପରେ ତାକୁ କାଶିଲେ ଆସି ଘରେ ପହଞ୍ଚି କବାଟରେ ଶବ୍ଦ ଦେଲା ।

କମଳା କବାଟ ଖୋଲି ପଚାରିଲା, “ଏ କୁଆ କିଏ ? ତାକୁ କାହିଁକି ମେଳାରୁ ଧରି ଆସିଛ ? ଏ କୁଆ ପାଇଁ ଏତେ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଏସବୁ ଖେଳଣା କରିଛ ବା କାହିଁକି ?”

ଶ୍ରୀମତ ରାଗିଯାଇ କହିଲା, “ଆରେ, ମତେ କିତରକୁ ଆସିବାକୁ ଦେବ ତ ? ତା'ପରେ ସବୁ କହୁଛି ଶୁଣ, ଇଏ ହେଉଛି ଜମିଦାରଙ୍କର ପୁଅ; ହଜିଯାଇ ଥିଲା । ଏହାକୁ ଖୋଜି ଆଣି ଦେଲେ ମୋ ଶେଷ ଏକଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।”

କମଳା ମୁହଁ ଛୁଆଡ଼ି କହିଲା “ସେତେ ଟଙ୍କା ପାଇଲେ ବି ଲାଭ କ'ଣ ? କାମାକ୍ଷୀ ପିନ୍ଧିଥିବା ଶାଢ଼ୀ ପରି ଯାହା ତ ତମେ କଣ ଦେବ ନାହିଁ ! ଆଜ୍ଞା, ପିଲାଟିକୁ ଏଠାକୁ ଆଣି କାହିଁକି ଆସିଲା ?

ସିଧା ଜମିଦାରଙ୍କ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ ନାହିଁ ?”

“ତୁମ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋବର ଅଛି । ତୁମର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ନାହିଁ । ସିଧା ନେଇ ଦେଇ ଦେଲେ ସେ ଯଦି ଧମକେଇ ବଦାୟ କରିବେ ? ଆମର ସାକ୍ଷୀ ବା କିଏ ? ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଗାଁରେ ଚାଲିଯିବେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଦେବେ ।” ଶ୍ରୀମତ ପୁଅ କଲା ।

ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି କଣ ଭଲ କାଳ ମୁଣ୍ଡ ମେଲେ । କୁଆଟି ଚିଆରିଆ କରି କିଛି ମାଗୁ ଖୋଜିଲା ଓ ପରେ ଖୋଜିଗଲା । ଶ୍ରୀମତ ମଧ୍ୟ କୁଆଟି ପାଖରେହିଁ ଖୋଜିଲା; କିନ୍ତୁ ସେ କୁଆଡ଼େ ପୁଣି ପଳେଇଗିବ ।

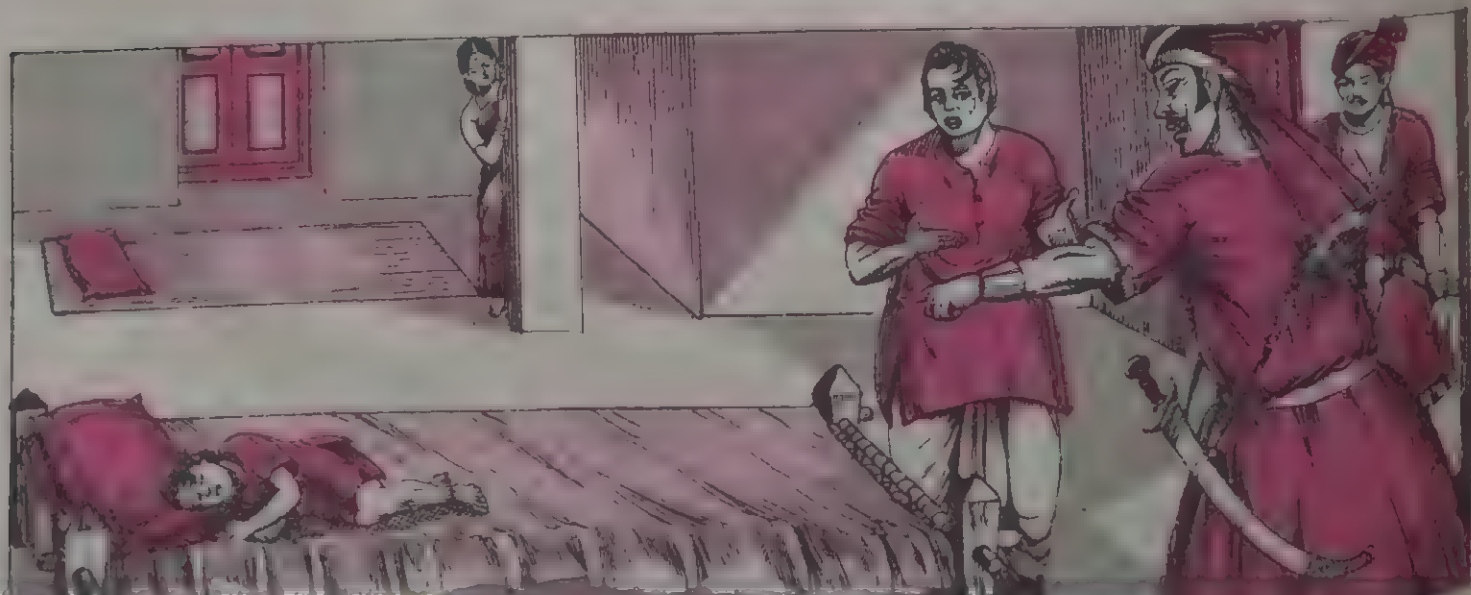
ସୁଦୂର ଖୋରସ ଶ୍ରୀପତି ଘର କବାଟ କିଏ
ବାଡ଼େଇଲା ଓ ଶ୍ରୀପତି ଆସି ମନ ମନ ଯାଇ
କବାଟ ଖୋଲିଲା । ଆଗରେ ଚାନ୍ଦିନୀ ପିଆଦାକୁ
ଦେଖି ସେ ଟିକିଏ ଇନ୍ଦ୍ରଭଞ୍ଜ ହେଲା । ସେମାନେ
ଶ୍ରୀପତିକୁ ଧକ୍କା ମାରି ଭିତରକୁ ଯାଇ ଜମି-
ଦାରଙ୍କ ଘୁଆକୁ ଦେଖିଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ,
“ଭୁଲ ରଜାଙ୍କ ପାଖକୁ । ତମେ ଅସଲ ପିଲାଟିର
ବୋଲ କିଏ ଜାଣିଥିଲୁ ? କାଲି ଏଠୁ ସେଠୁ
ପରୁର ବୁଝାଇ ବେଳକୁ ତମେହିଁ ମେଳାରୁ ଏହାକୁ
ଉଠାଇ ନେଇ ଚାଲି ଆସିଛ !”

ଶ୍ରୀପତିର ମୁହଁ ଫିକା ପଡ଼ିଗଲା । ସେ କହିଲା,
---“ମେଳାରେ ପିଲାଟିକୁ ଦେଖି ଜମିଦାରଙ୍କୁ
ଦେବା ପାଇଁହିଁ ମୁଁ ନେଇ ଆସିଛି । ମୁଁ
ପୂର୍ବଦିନରୁହିଁ ଶୁଣିଥିଲି ଯେ ପିଲାଟି କୁଆଡ଼େ
ଚାଲିଯାଇଛି ।”

ପିଆଦାମାନେ କହିଲେ, “ପିଲାଟି ଖେଳିବାକୁ
ଯାଇ କାହା ଘରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ପୁଣି

ଆଜ୍ଞାପଣ ପରେ ସେ ମିଳିତ ମଧ୍ୟାହ୍ନ
ରେ ଉଠିବେଳେ କାଲି ଜମିଦାରଙ୍କ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷୀକୁ
ମେଳା ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ, ସେହିକିସବୁକୁ
କେଉଁଠି ହଜିଗଲା । ଯଦି ତମେ ତାକୁ ଆଣିଥିଲୁ,
ତେବେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କାହିଁକି ତାକୁ ଦେଲୁ
ନାହିଁ ? ତମେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି
ପିଲାକୁ ଘରେ ଲୁଚାଇଛ ।” ଶ୍ରୀପତି ଯେତେ
ବୁଝାଇଲା ସେ ତା’ର କୌଣସି ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ନ ଥିଲା, ପିଆଦାମାନେ ସେଥିରେ କାନ ନ
ଦେଇ ତାକୁ ବଳପୂର୍ବକ ରଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇ
ଗଲେ ।

ସେଠାରେ ଯାଇ ଶ୍ରୀପତି ଅନେକ ସମୟ
ଚେଷ୍ଟା କରି ବୁଝାଇ ନିଜକୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ
କଲା । ଶ୍ରୀପତି ଘରକୁ ଫେରିବା ପରେ ପରେ
ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଣା ଅଭ୍ୟାସ ମୁତାବକ କହିଲା, “ତୁମର
ଆଦୌ ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ନାହିଁ । ଥିଲେ ଆମ ଅବସ୍ଥା
କେବେଠୁ ବଦଳି ଯାଆନ୍ତାଣି !”

କୃପଣର ସତର୍କତା

ଏକ ଗାମରେ ଥିଲେ ଗୋଟିଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦମ୍ପତି । ସେମାନଙ୍କର ଆୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କେଁ କିଛି ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁହେଁ ଏଡ଼େ କୃପଣ ଥିଲେ ଯେ ପେଟ ଭରି ଖାଉ ନ ଥିଲେ ।

ଥରେ ସେ ଗାଁରେ ଗୋଟିଏ ମେଳା ବସିଲା । ମେଳା ଉପଲକ୍ଷ୍ୟେ କାଲେଁ ଦୂର ଗାଁରୁ କେହି ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଆସି ତାଙ୍କ ଅତିଥି ହେବେ, ଏ ସନ୍ତାବନାରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାହୁଣୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁରକ୍ତ କଲେ ।

“କେହି ଆସିଲେ ଆମେ ଦୁହେଁ ବେମାର ପଡ଼ିଥିବାର ଛଳନା କରିବା ।” ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ।

ମେଳାର ପ୍ରଥମ ଦିନଟି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୁଇଜଣ ବନ୍ଧୁ ଫେରାରେ ପଶିବାର ଦୂରରୁ ଦେଖିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳକୁ, ବନ୍ଧୁ ଦୁଇଜଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ‘ବେମାର’ ପଡ଼ିଛନ୍ତି !

“ଆମର ଆଉ ମେଳା ଦେଖିବା ପାଇଁ ରହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଏ ବିଚାର ଦୁହିଁକୁ ଦେଖିବାକୁ କେହି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ଖବର ଦେବା ଦରକାର !” କହି ଦୁଇ ଅତିଥି ଲେଉଟି ଗଲେ ।

ପର ଦିନ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ଦଶ ବାରଜଣ ଲୁଣିଆ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାହୁଣୀକୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଗଲେ । ସେ ଦୁହେଁ ଭଲ ଥିବାର ଦେଖି ସେମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ ସପ୍ତାହେ ରହି ମେଳା ଶେଷ ହେବା ପରେ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ବାହୁଡ଼ିଲେ !

କାନପୁଲ ହେବାର ନୋହୁଲ

ଗୋବିନ୍ଦାଚାର୍ଯ୍ୟ ନାମକ ଜଣେ ଆୟୁର୍ବେଦ ବୈଦ୍ୟ ନିଜ ଗାଁରେ ଜବକର୍ଜନର କୌଣସି ଉପାୟ ନ ଦେଖି ପରବାର ଧରି ଗାଁ ଛାଡ଼ି ସହରକୁ ଚାଲି ଆସିଲେ । ଜଣେ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ଘରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଉଡ଼ା ନେଇ ଔଷଧ ବିକି କୌଣସି ମତେ ପରବାର ଚଳାଇଲେ ।

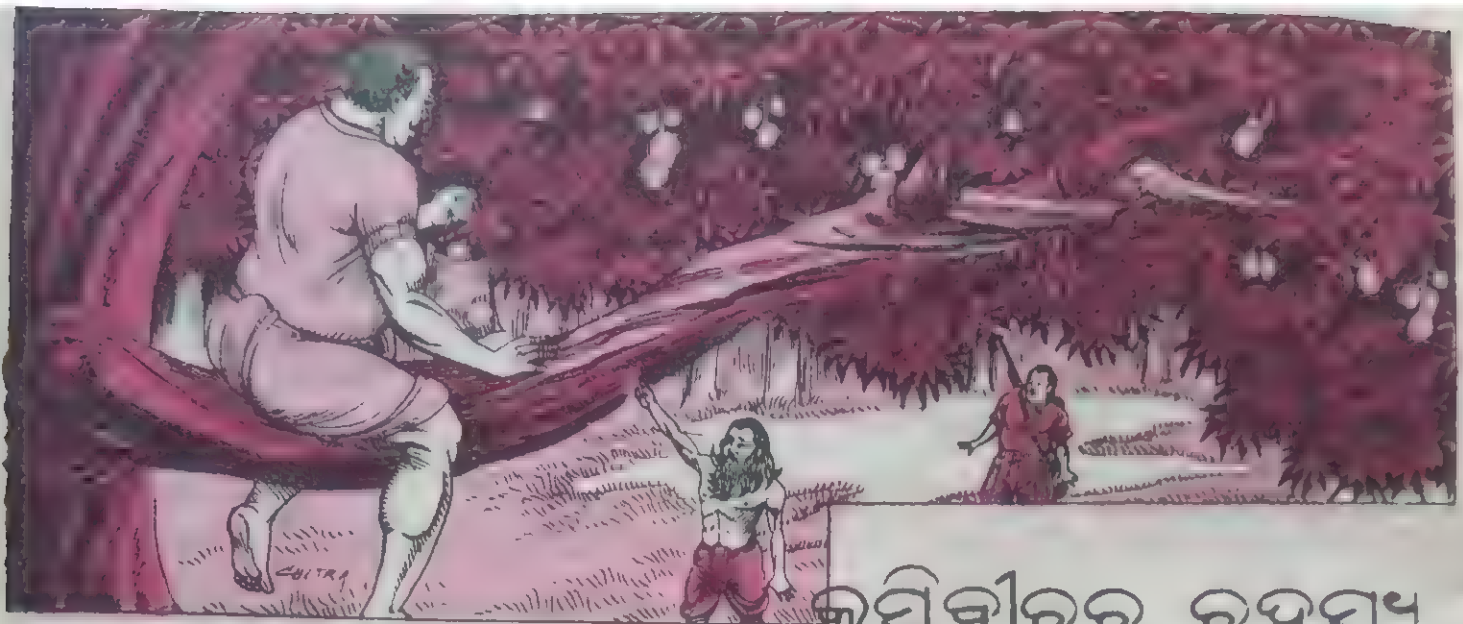
ଦିନେ ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ପତ୍ନୀ କହିଲେ, “ଆମ ଅବସ୍ଥାର କିଛି ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲ ନାହିଁ । ଏ ଘରର ମାଲିକକୁ ଦେଖ ତ ! ରାତିରେ ଦହ ଛଡ଼ା ଖାଲିଛତ ଖା’ନ୍ତି ନାହିଁ !”

“ତେବେ ତ ମୁଁ ଶିଘ୍ର ରୂମର କାନପୁଲ ରଖାଇ ଦେବି !” ବୈଦ୍ୟ କହିଲେ ।

ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଓ ମାଲିକଙ୍କ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ କାନ୍ଥ ଥିଲା । ଦିନେ ରାତିରେ ମାଲିକ ତା’ର ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହୁଥିଲା, “ଦହରେ ପକାଇବା ପାଇଁ କିଛି ଲୁଗା ଆଣ ତ !” ବୈଦ୍ୟ ଏକଥା ଶୁଣିପାରି ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲେ—“ରୂମର ଗୋଟିଏ କାନପୁଲ ଗଲା !” ପରଦିନ ଘରବାଲ କହୁଥାଏ, “ଅରେ, ଦହ ଖଟା ହୋଇ ଯାଇଛି । ଟିକେ ଅଦା ଆଣ ।” ଏକଥା ଶୁଣି ବୈଦ୍ୟ କହିଲେ, “ବର୍ତ୍ତମାନ ରୂମର ଆଉ କାନପୁଲଟି ମଧ୍ୟ ଗଲା ।” ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କିଛି ବୁଝିପାରଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବୈଦ୍ୟ ବୁଝାଇଲେ, ରାତିରେ ଦହ ଖାଇବା ଶରୀର ପକ୍ଷେ ଭଲ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଭବିଷ୍ୟ ସେ ଏପରି ଖାଇ ବେମାର ହେଲେ ତାକୁ ଔଷଧ ଦେଇ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ପାଇବି ସେଥିରେ ରୂମର କାନପୁଲ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଦହ ସାଙ୍ଗରେ ଲୁଗା ଖାଇଲେ ତା’ର ଅଧେ ଖରାପ ଗୁଣ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ପୁଣି ଅଦା ଦେଇ ଖାଇଲେ ତ ପୁରା—ଅର୍ଥାତ୍ ଦହର ଖରାପ ଗୁଣ କିଛି ଆଉ ରହେ ନାହିଁ । ଏ ରହସ୍ୟ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଜଣା ସେ କାହିଁକି ଚିକିତ୍ସା ହେବା ପାଇଁ ମୋ ଗାଖକୁ ଆସିବ ?”

Sankar...

କୁସ୍ତିକାରର ରହସ୍ୟ

ଜଣେ ଜମିଦାର ପାଖରେ ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ନାମକ ପହଲଓଁନ ଥିଲା । ଜମିଦାର କୁସ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ପ୍ରତି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ସେ ଗୋପାଳ ସହ କାହାରି ନା କାହାରି କୁସ୍ତିର ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରୁଥିଲେ । ଗୋପାଳ ସବଦା ବିଜୟଲାଭ କରୁଥିଲା । ଜମିଦାର ତା' ପାଇଁ ଖୁବ୍ ଗର୍ବ କରୁଥିଲେ । ପ୍ରତିଥର ସେ କୁସ୍ତିରେ ବିଜୟଲାଭ କଲେ ଜମିଦାର ତାକୁ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦିଅନ୍ତି ।

କେତେ ବର୍ଷ ଚାଲିଗଲା । ଜମିଦାରଙ୍କର କ୍ଷମେ ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ଗୋପାଳକୁ କେହି କେବେ ହରାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଏବେ ଜମିଦାର ଶିକାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ବଣକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ସାଥରେ ଗୋପାଳ ଯାଇଥାଏ । ଦୁଇ ପକ୍ଷର ଯାଏ ପକ୍ଷୀ ଶିକାର କରି

ଓ ବଣ ଭିତରେ ବୁଲି ବୁଲି ଜମିଦାର ଧକ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ସେ ଗୋଟାଏ ଗଛ ଛୁଇଁଲେ ବସି ଇଚ୍ଛୁତଃ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଫଳଭରା ଉଦ୍ୟାନ ରହିଛି । ସେ ଗୋପାଳକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ସେ ବଗିଚାରୁ କିଛି ଫଳ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣିବାକୁ ।

ଗୋପାଳ ବଗିଚାରେ ପଶି ଦୁଇ ଚୁରଟା ଫଳ ତୋଳିଛି, ହଠାତ୍ ସେ ଜଣକର ଧମକ ଶୁଣିଲା, “ଆବେ, ମୋତେ ନ ମାଗ ମୋ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଫଳ ତୋଳୁଛି, ଏତଡ଼ ସାହସ କାହାର ?”

ବୁଝୁଁ ବୁଝୁଁ ଗୋଟାଏ ଦାଢ଼ିଆ ଲୋକ ବାହାର ଆସିଲା । ସେ ଗୋପାଳକୁ ଗାଳି ଚାଲି କରୁଥିବାର ଦେଖି ଜମିଦାର ବା ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।

ଗୋପାଳ ଦାଢ଼ିଆକୁ ବୁଝାଉଥାଏ କି ମୋ
ଫଳ କେଇଟି ଜମିଦାରଙ୍କ ପାଇଁ ଚୋରିକିଛି ।
ତାକୁ ଶ୍ରେୟ ଲାଗିଛି ।

“ସାହା ପାଇଁ ହେଲେ ବି ପ୍ରଥମେ ମୋର
ଅନୁମତି ନେବା ଦରକାର ଥିଲା । ମୋ ଫଳ
ବାବଦରେ ଜିଜ୍ଞାସାରେ ଟଙ୍କା ଦେଇଦିଅ ।

“କ’ଣ ହେଲା, ଦୁଇ ଗୁରୁଟା ଫଳ ପାଇଁ
ଜିଜ୍ଞାସାରେ ଟଙ୍କା ?” ଗୋପାଳ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ
ପ୍ରତିବାଦ କଲା ।

ମୋର ଅନୁମତି ନ ନେଇ ଫଳ ଚୋରିକିଛି ।
ମୋର ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ମୁଁ ଦାମ ଠିକ୍ କରିବି ।”
ଦାଢ଼ିଆ କହିଲା ।

ଗୋପାଳ ଭଲ ଜଣେ କୃତ୍ରିମର ସହିତ ଓଁନ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ପାଟରେ ହାତ

ଧରି ଲେଉଟାଇ ଫେରି ମରାଜିବ,
ସେଇ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ବଳ ବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ । ସେ
କହିଲେ, “ହଇଓ ବାବୁ, ତମ ଜାମିନ କିଛିକୁ
ଚିହ୍ନାଉଛ ? ଏ ଜମିନ କୃତ୍ରିମର । ତୋକୁ
ଆଜିଯାଏ କେହି ପହଞ୍ଚିତ କରି ପାରି ନାହିଁ ।
ରାଜିପଲେ ଏ ତମ ହାତ ଗୁଣ୍ଡା କରିଦେବେ ।”

ଜମିଦାରଙ୍କ କଥା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ
ଦାଢ଼ିଆ ଗୋପାଳ ଉପରକୁ ଚାହିଁ ପଡ଼ିଲା ଓ
ମୁହୂର୍ତ୍ତକେ ତାକୁ ତଳେ ପକାଇ ମଡ଼ି ବସିଲା ।
ତା’ପରେ ସେ ଗୋପାଳକୁ ଛୁଡ଼ି ଦେଲା ଓ ଟଙ୍କା
ବି ମାଗିଲା ନାହିଁ । ଜମିଦାର ଓ ଗୋପାଳ
ଦ୍ଵୟକୁ ଫେରିଲେ । ଏତେ ବଡ଼ ବର ପହଞ୍ଚି-
ତ ହେଲା ।

ସିବାରୁ ଜମିଦାରଙ୍କ ମନରେ ସୁଖ ନ ଥାଏ ।
ଗୋପାଳ ତାଙ୍କୁ କହୁଥାଏ, “ସେ ଲୋକଟା
ମନ୍ଦ-ଚନ୍ଦ୍ର ଜାଣେ । ନ ହେଲେ ମୋତେ କିଏ
ପାରନ୍ତା ?” କିନ୍ତୁ ଜମିଦାର ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହେଲେ ନାହିଁ ।

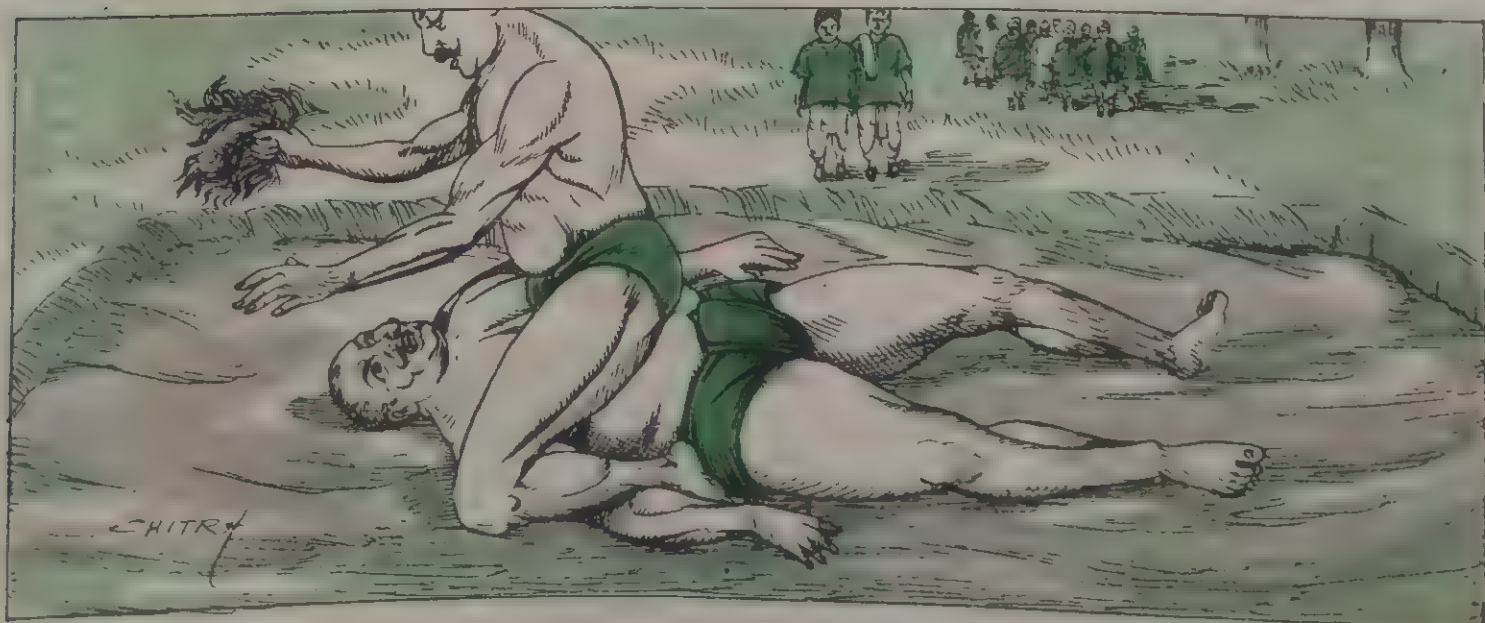
ଦିନେ କୋଡ଼ିଏଟା ଅଣ୍ଡା ସିଝା ଓ ଦୁଇ
ସେର ଦୁଧ ପେଟରେ ଗୁରୁ ଗୋପାଳ ଘରୁ
ବାହାରବା ବେଳକୁ ଜଣେ ଲୋକ ଆସି ତାକୁ
କହିଲା, “ମୁଁ ଜଣେ କୁସ୍ତି ଖାର । ଆଗାମୀ କାଲି
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ିବି ।”

କୁସ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୋପାଳ ହିଁ କରୁଥିଲା ।
ଜମିଦାର ସିଧା ସଳଖ କରୁ ନ ଥିଲେ ।
ଗୋପାଳ ଲୋକଟିକୁ ଘର ଭିତରକୁ ନେଇ-
ଯାଇ କହିଲା, “ତମେ ଲଢ଼ିବ ଯେ, କିନ୍ତୁ ତମେ
ଯଦି ଜିତିବ, ତେବେ ଜମିଦାର ତୁମକୁ ଗୋଟାଏ
ଦାନବ ସୂଡ଼ଙ୍ଗ ଭିତରକୁ ସିବାକୁ ଆଦେଶ
ଦେବେ । ସେ ସୂଡ଼ଙ୍ଗ ଭିତରୁ କେହି କେବେ
ଜୀବିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଫେରି ନାହିଁ । ବରଂ ଗୋଟାଏ
କାମ କର । କୁସ୍ତିରେ ତମେ ଜାଣି ଜାଣି ହାର

ଯାଅ । ଜମିଦାର ମୋତେ ଯେଉଁ ହଜାରେ
ଟଙ୍କା ଦେବେ, ସେଥିରୁ ମୁଁ ତମକୁ ପାଞ୍ଚ ଶହ
ଟଙ୍କା ଦେଇଦେବି ।”

ଲୋକଟି ଏଥିରେ ରାଜି ହୋଇଗଲା ।

ପରଦିନ ଯଥାବସ୍ତୁ କୁସ୍ତିର ଆସ୍ଥାନେ
ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଦେଖାଗଲା, ନୂଆ ଲୋକଟି
ଗୋପାଳକୁ ବେଶ୍ ପାଠ ପଢ଼ାଉଛି । ଗୋପାଳ
ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇ କହିଲା; “ତମେ ଭୁଲିଗଲା କି ?
ତମେ ପରା ହାରବା କଥା ? ଦାନବ ସୂଡ଼ଙ୍ଗ କଥା
ମନେ ଅଛି ତ ?” କିନ୍ତୁ ଲୋକଟି କିଛି ନ ଚାହିଁ
ଗୋପାଳକୁ ହରାଇ ଦେଲା ଓ ପରେ ଜମି-
ଦାରଙ୍କୁ କହିଲା, “ଗୋପାଳ କିପରି ସବୁ ପ୍ରତି-
ଦ୍ଵନ୍ଦୀଙ୍କୁ ଦାନବ ସୂଡ଼ଙ୍ଗର ଭୟ ସାଥକୁ ପାଞ୍ଚ
ଶହ ଟଙ୍କାର ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ନିଜେ
ଅପରାଜେୟ ରହିଥାଏ, ସେତକ ଦେଖାଇ
ଦେବାକୁ ମୁଁ ଆସିଥିଲି । ମୋ ସହ ବଣରେ
ଆପଣଙ୍କର ଦେଖା ହୋଇଥିଲା ।”

ହୀରା ମୁଦ୍ରା

ଆରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ପାଟଣା ଦୁଇଜଣ ଯୁବକ ଆସି ହାଜର ହେଲେ । ଗୋଟାଏ ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଲାଭ କରି ଦୁହେଁଙ୍କ ଭିତରେ ବିବାହ ଲାଗିଯାଏ । ଭବିଷ୍ୟେ ତାଙ୍କୁ ନିଜର ବୋଲି ଦାବି କରୁଥା'ନ୍ତି ।

ବିବାହ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ହାତକୁ ନେଇ ହଠାତ୍ ବିପ୍ଳବ ଯୁବକ ଜଣରେ କହି ଉଠିଲେ, “ଆରେ, ଏ ମୁଦ୍ରା ତ ରାଜାଙ୍କ ଉପସରୁ ଚୋରି ହୋଇଥିଲା । ସତ କୁହ, ଇଏ ତମ ପାଖକୁ କିପରି ଆସିଲା ?”

ଏହା ଶୁଣି ଜଣକ ମୁହଁରେ ବିପ୍ଳବ ଓ ଅନ୍ୟଜଣକ ମୁହଁରେ ଆତଙ୍କ ଭାବ ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ଜଣକ କହି ପକାଇଲା, “ଆଜ୍ଞା ! ସତ କହିଲେ ଏ ମୁଦ୍ରା ମୋର ନୁହେଁ, ତା'ର । ଚୋରି କିଏ ମୁଁ କିଏ !”

ଜନ୍ମ ପ୍ରଥମ ଜଣକ ବିମାତ୍ର ଭାବରେ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା ! ଏ ମୁଦ୍ରା ମୋର । ଚୋରି କିନିଷ ନୁହେଁ ।”

ବିବାହ ସେ ଯୁବକବୃନ୍ଦ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଦେଇ ଦେଲେ ଏବଂ ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିବା ହେତୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ଯୁବକକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ ।

ହୌତୁକର ସ୍ବରୂପ

କାମ୍ବୁର ଗ୍ରାମରେ ଥିଲେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧା
ବ୍ୟକ୍ତି, ରୂପନାରାୟଣ । ତାଙ୍କର ଥିଲେ ଦୁଇ
ସନ୍ତାନ, ଅଞ୍ଜନ ଓ ଅରୁଣା । ପୁଅ ଅଞ୍ଜନ
ସହରରେ ରହି ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଠାରେ ଗୁଣା-
ବାସରେ ସେ ଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟ ।

ଏଣେ ଘରେ ଅରୁଣାର ବିବାହ ବୟସ
ହୋଇଥିଲା । ସେ ଥିଲା ସେମିତି ସୁନ୍ଦରୀ, କାମ-
ଦାମରେ ସେମିତି ନୟନା ଓ ରୁଚିଶୀଳା । ପାଠ
ବି ପଢ଼ିଥିଲା । ତା' ସ୍ବଭାବ ଓ ଚରଣ ମଧ୍ୟ ଥିଲା
ଅତି ଉନ୍ନତ । ତା' ଉପଯୋଗୀ ବର ମିଳିବା
ସହଜ ନ ଥିଲା ।

ଗାଁରେ ଥିଲେ ହରେନ୍ଦ୍ର ନାମକ ଘଟକ ।
ହରିନାରାୟଣ ଦିନେ ହରେନ୍ଦ୍ରକୁ ଡାକ ନିଜ
ହିଁସା ମାଲି ପାତ୍ରଟିଏ ସଜ୍ଜାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ବ
ଦେଲେ ।

ସପ୍ତାହଟିଏ ପରେ ହରେନ୍ଦ୍ର ଆସି ରୂପ-
ନାରାୟଣଙ୍କୁ କହିଲେ, ପାଞ୍ଚ ମାଲି ଦୁଇବର୍ଗ

ହରିପୁର ଗ୍ରାମର ଚୌଧୁରୀ ପରିବାରରେ
ଅରୁଣାର ଉପଯୁକ୍ତ ବର ରହିଛି । ବର ପଡ଼ି
ଆସି କନ୍ୟା ଦେଖିବା ପରେ ଅନ୍ୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା
କରିବେ ।

“ବର କରେ କ’ଣ ?” ଅରୁଣାର ମା’
ହରେନ୍ଦ୍ରକୁ ପଚାରିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ଅଞ୍ଜନ ସହରରେ ଯେଉଁ
ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଢ଼ୁଛି, ବର ପ୍ରବୋଧକୁମାର
ସେଇଠି ଶିକ୍ଷକତା କରିବେ ।” ହରେନ୍ଦ୍ର
କହିଲେ ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନ ପ୍ରବୋଧକୁମାରର ବାପା ଶୁଣି
ଚୌଧୁରୀ କନ୍ୟା ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କ
ଚାକୁ ବେସରୁଷା କରାଇ ସୁନ୍ଦରୀ କାନ୍ଦୁ
ଗାତରେ ଭୁବନ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଆଗକୁ ଗଲେ ।
ଚୌଧୁରୀ କିଛି ସମୟ ହିଁସା ନିଶ୍ଚୟତା କରି
ତା’ପରେ ଗୋଟିଏକବାସ, କାମଦାନ ଇତ୍ୟାଦି
କରେ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ଅରୁଣା ସଦାସର୍ବଦା

ମାନ ଦେଲା ।

ଅରୁଣା ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲିଯିବା ପରେ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନ୍ଧୁରେ ଆଲୋଚନା ହେଲା ।

ଘଟକ ହରେନ୍ଦ୍ର ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ,
“କ’ଣ ଆଜ୍ଞା, କନ୍ୟା ପସନ୍ଦ ହେଲା ତ ?”

ଚୌଧୁରୀ ସେ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ
କହିଲେ, “ଏ କନ୍ୟା ସହ ମୋ ପୁଅର ବିବାହ
ହେବାକୁ ହେଲେ ଆଗେ ଯୋଡ଼ୁକ କ’ଣ ମିଳିବ
ସେତକ ବୁଝିବା ଦରକାର । ଖାଲି କନ୍ୟା
ଦେଖିବାକୁ ତ ମୁଁ ଆସିନାହିଁ ! ସବୁକଥା ନିର୍ଣ୍ଣୟ
କରିବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଆମ ପରିବାର ଏକ
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପରିବାର । ସେ ପରିବାରର ମର୍ଯ୍ୟାଦା
ଅନୁରୂପ ଯୋଡ଼ୁକ ମିଳିବା ଦରକାର । ମୋ
ପୁଅ-ବ ସତ୍ପାତ୍ର । ତେଣୁ କହନ୍ତୁ, ଆପଣ କ’ଣ
କ’ଣ ଦେବେ ?”

“ଆପଣ କ’ଣ ଆଶା କରୁଛନ୍ତି ଆଗେ
କୁହନ୍ତୁ !” ରୂପନାରାୟଣ ପଚାରିଲେ ।

“ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣ ନିର୍ଧନ ନୁହନ୍ତି କି ମୋ
ପୁଅ ଅଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ମୁଁ ଅନ୍ତତଃ
ଶହେ ଭରି ସୁନାର ଅଳଙ୍କାର ଓ ଦଶ ହଜାର
ନଗଦ ଟଙ୍କା ଆଶା କରିବି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟ-
ବାବ ପତ୍ର ତ ନିଶ୍ଚୟ । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ଦେବା
ଭଳି କନ୍ୟାପକ୍ଷ ଅଛନ୍ତି । ତେବେ ଆପଣଙ୍କ
କନ୍ୟା ସେସବୁ କନ୍ୟାଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ,
ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରିବି । ଆପଣ ଏଥିରେ ରାଜି
ହେଲେ ବିବାହ ଆୟୋଜନ ହେଉ ।”

“ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ କନ୍ୟା ଦେଖିବା ଦରକାର

ନାହିଁ ?” ରୂପନାରାୟଣ ପଚାରିଲେ ।

ମୁଁ ବଞ୍ଚୁଥିବା ଯାଏ ମୋ ଇଚ୍ଛା ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
ଉପରେ ପୁଅର କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ।”
ଚୌଧୁରୀ କହିଲେ ।

“ସମୟ ବଦଳି ଗଲାଣି ଆଜ୍ଞା ! ବର ଥରେ
କନ୍ୟା ଦେଖିନେଲେ ତେଣିକି ଆଉ କିଛି ସମସ୍ୟା
ନ ଥିବ ।” ହରେନ୍ଦ୍ର କହିଲେ । ଚୌଧୁରୀ ଦିନେ
ପୁଅକୁ ପଠାଇବାକୁ ରାଜି ହେଲେ ।

ଗରମ ଛୁଟିରେ ଅଞ୍ଜନ ଘରକୁ ଫେରି ଆସାର
ବାହାଘର କଥା ଶୁଣି ଖୁସି ହେଲା । ପ୍ରବୋଧ-
କୁମାରଙ୍କୁ ସେ ବିଶେଷ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥାଏ ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ ପ୍ରବୋଧକୁମାର କନ୍ୟା
ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ସେ ଅଞ୍ଜନକୁ ଦେଖି
ବସ୍ମିତ ହେଲେ । ସେତେବେଳେ ଯାଇ ସେ

ଜାଣିଲେ ଯେ କନ୍ୟା ହେଉଛି ଅଞ୍ଜନର ବଡ଼ ଭଉଣୀ । ଅରୁଣାକୁ ଦେଖି ପ୍ରବୋଧକୁମାର ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଞ୍ଜନ ତାଙ୍କୁ କହିଲା, “ଅସୁବିଧା ହେଲା, ଆପଣଙ୍କ ବାପା ଆମ କ୍ଷମତାର ବହୁତ ଯୋତୁକ ଦାବା କରୁଛନ୍ତି । କ’ଣ କରାଯିବ ?”

“ବାପା ପୁରୁଣାକାଳିଆ ଲୋକ । ସତ କହିଲେ ମୁଁ ଯୋତୁକ ପ୍ରଥାର ଘୋର ବିରୋଧୀ । କିନ୍ତୁ ବାପାଙ୍କ ମୁହଁରେ କିଛି କହିବ, ସେଭଳି ସାହସ ମୋର ନାହିଁ । ଏ ବୟସରେ ତାଙ୍କୁ ଦୁଃଖ ଦେବାକୁ ହୃଦୟ କହୁନାହିଁ । ଏଣେ ଯୋତୁକ ଯୋଗୁଁ ଏ ବିବାହ ଗ୍ରହଣିତ

ହୋଇ ପାରେନା । କ’ଣ କରାଯିବ ? ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କିପରି ହେବ ?” ପ୍ରବୋଧକୁମାର ଚିନ୍ତା ହୋଇ କହିଲେ ।

“ଆମ ସ୍କୁଲର ଶିକ୍ଷକ ସୋମନାଥ ବାବୁ ଜଣେ ଭଲ ଯାଦୁକର । ସେ ହୁଏତ ଏ ବିଷୟରେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ଆପତ୍ତି ନ ଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସବୁ କହିବି ।” ଅଞ୍ଜନ କହିଲା । “ମୋର ଆପତ୍ତି ନାହିଁ । କ’ଣ କରୁଛ କର ।” ପ୍ରବୋଧକୁମାର କହିଲେ ।

ଏହାପରେ ବିବାହ ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ରୂପନାରାୟଣଙ୍କୁ ଅଞ୍ଜନ ଓ ସୋମନାଥ କିଛି ଚିନ୍ତା ନ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥାନ୍ତି । ରୂପନାରାୟଣ ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ସାଥୀ ମୁତାବକ ଅଳଙ୍କାର ପତ୍ର ଓ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଦାବା ଭୁଲନାରେ ତାହା ଥିଲା ବହୁତ କମ୍ । ସୋମନାଥ କିପରି ତାକୁ ସମସ୍ୟାରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ ସେକଥା ଗ୍ରହପାତ୍ର ନ ଥାନ୍ତି ।

ଦିନେ ସୋମନାଥ ଦୁଇଟି ପିତଳ ପାତ୍ର ଧରି ଅଞ୍ଜନ ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ପାତ୍ର ଦୁଇଟି ଉପରେ ତାଙ୍କୁଣି ଥାଏ । ପାତ୍ର ଭିତରେ, ମୁହଁ ଆଡ଼କୁ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଅଗଣ୍ଡର ପାତ୍ର ଲୁଗା ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତାଙ୍କୁଣି ବନ୍ଦ କରି ଥରେ ତାହା ବୁଲାଇ ଦେଇ ଉଠାଇଲେ

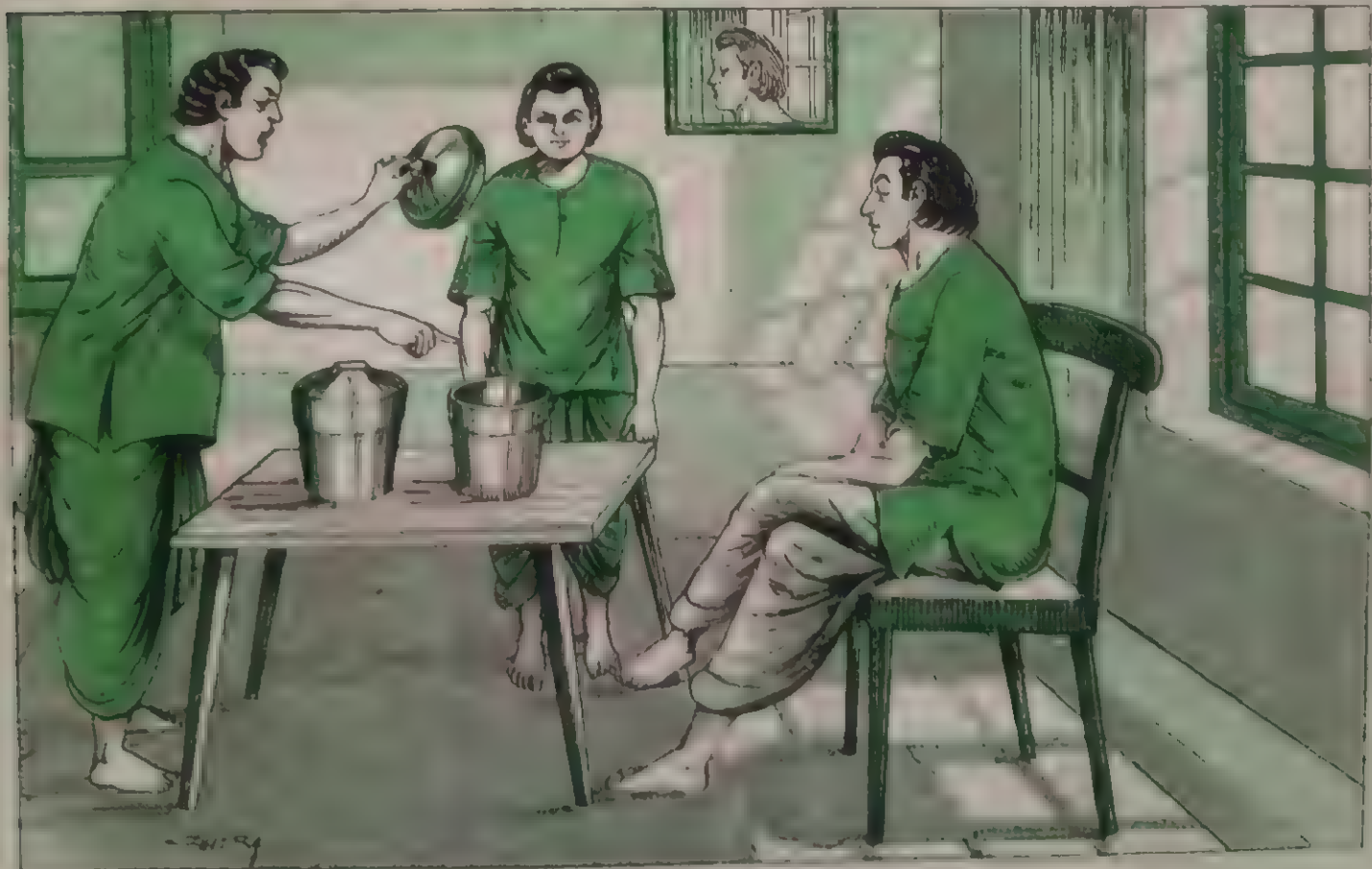
ସେ ଅଗଣ୍ଡର ପାତ୍ରଟି ଡାକୁଣି ସହ ତା'ର ଏକ
 ଡାକ ଲାଗି ଉଠି ଆସିବ । ସେତେବେଳକୁ
 ପାତ୍ରର ପ୍ରକୃତ ରୂପର ଆଖି ଦେଖାଯିବ ।
 ତାଙ୍କୁ ଡିଙ୍ଗି ଥିବା ବେଳେ ସେ ଅଗଣ୍ଡର ପାତ୍ରର
 ଆଖିର ଜଳା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ (ଚିତ୍ର ଦେଖନ୍ତୁ) ।
 ଦୁଇଟି ପାତ୍ର ପାତ୍ରରେ ଏହିପରି ଛାଏବୁଣା ଥିଲା ।
 ପାତ୍ରର ଉପର ଭାଗର ବ୍ୟାସ ପ୍ରାୟ ନଅ ଇଞ୍ଚ ।
 ତଳ ଭାଗର ବ୍ୟାସ ଛଅ ଇଞ୍ଚ । ପାତ୍ର ଦୁଇଟି
 ମଜା ହୋଇ ଚକ୍ଚକ୍ ଦିଶୁଥାନ୍ତୁ ।

ସୋମନାଥ ପାତ୍ରଟି କି କାମ ଦେବ ସେକଥା
 ଅଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରବୋଧକୁମାରଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ।
 ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ।

ବିବାହ ଦିନ ପାତ୍ର ଦୁଇଟିର ଡାକୁଣି ଖୋଲି,

ଚର୍ଚ୍ଚି ଉପରେ ଥିବା ଅଗଣ୍ଡର ପାତ୍ର ଦୁଇଟିର
 ଉପରେ, ଗୋଟିକରେ ନୋଟ ବାଡ଼ା ଓ ଅନ୍ୟ-
 ଟିରେ କିଛି ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ରଖାଗଲା । ଅଗ-
 ଣ୍ଡର ପାତ୍ରର ଅଧିକ ସମ୍ପର୍କରେ ଜାଣି ନ ଥିବା
 ଲୋକର ମନେହେବ ଦୁଇଟି ପାତ୍ରରେ
 ଗୋଟିକରେ ନୋଟ ବାଡ଼ା ଭାଙ୍ଗି ହୋଇଛି ଓ
 ଅନ୍ୟଟିରେ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଭାଙ୍ଗି ହୋଇଛି ।

ସୋମନାଥ ଛାଁ ଯେପରି ବିବାହର ଆୟୋଜନ
 କରୁଛି, ସେହିପରି ଭାବରେ ସେ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ପାତ୍ର
 ଦୁଇଟିର ଡାକୁଣି ଖୋଲି ଦେଖାଇ ଦେଲେ ।
 ତା'ପରେ କହିଲେ, “ଆମ ପରମ୍ପରା ହେଲା,
 ଏସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଖୋଦ ବରପାତ୍ର ଗଣିବେ ବା
 ଓଜନ କରି ଦେଖିବେ । ଆଉ କେହି ନୁହେଁ ।”

“ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ !” କହୁ ଚୌଧୁରୀ ପ୍ରବୋଧ
 କହିଲେ । ପ୍ରବୋଧକୁମାର ଗୋଟିଏ
 କୋଠରୀ ଭିତରେ ପଶି ତା’ପରେ ବାହାର
 ଆସି କହିଲେ କି ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି ।

ବିବାହ ସମ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ବର କନ୍ୟା ବିବା
 ହେବା ବେଳକୁ ସୋମନାଥ ପାଖ ଦୁଇଟି
 ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରି କହିଲେ, “ଆଜି
 ଏହା ଆପଣଙ୍କର । କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ଯତନ ସହ
 ପାରିବେ ତ ?”

“ନ ପାରିବ କାହିଁକି ?” ଚୌଧୁରୀ ପଚା
 ରିଲେ ।

“ଆପଣ ଜ୍ଞାନୀ । ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି, ଏ ଧନ
 ଅପକ୍ଷେ ଉପାଜିତ ହୁଏ । ତଳର କରାଦି
 ଶ୍ରମ ଏହା ପଛରେ ରହିଛି । ଏହା ଅନ୍ୟର
 ସୁଖଦୁଃଖ, ଆଶା ଭରସାର ଫଳ । ଆପଣ
 ଏହାକୁ ମାଡ଼ି ବଢ଼ିବେ ଯିବା, କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ
 କପାଳରେ ଏହା ସୁଖ ଦେବ କି ଦୁଃଖ ଦେବ,
 କିଏ ଜାଣେ ? ମୋତେ ଜଣେ ଚାଲି କି ଗୋଟିଏ

ସବୁ ଗୋଟାଇବା ପାଇଁ ଫଳଦେବ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ମ
 ଧାରୀ ଦୁଇ ପାଦା, ତାହା ଗୋଟିଏ ପାଳାଦି ।
 ଆପଣ କହଲେ, ସେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭୁଙ୍କ କରମ
 ଧନର ଦୁଇ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ କ’ଣ ଦେବ ତାହା
 ଦେଖାଇ ଦେଇପାରେ ।” ସୋମନାଥ କହିଲେ ।

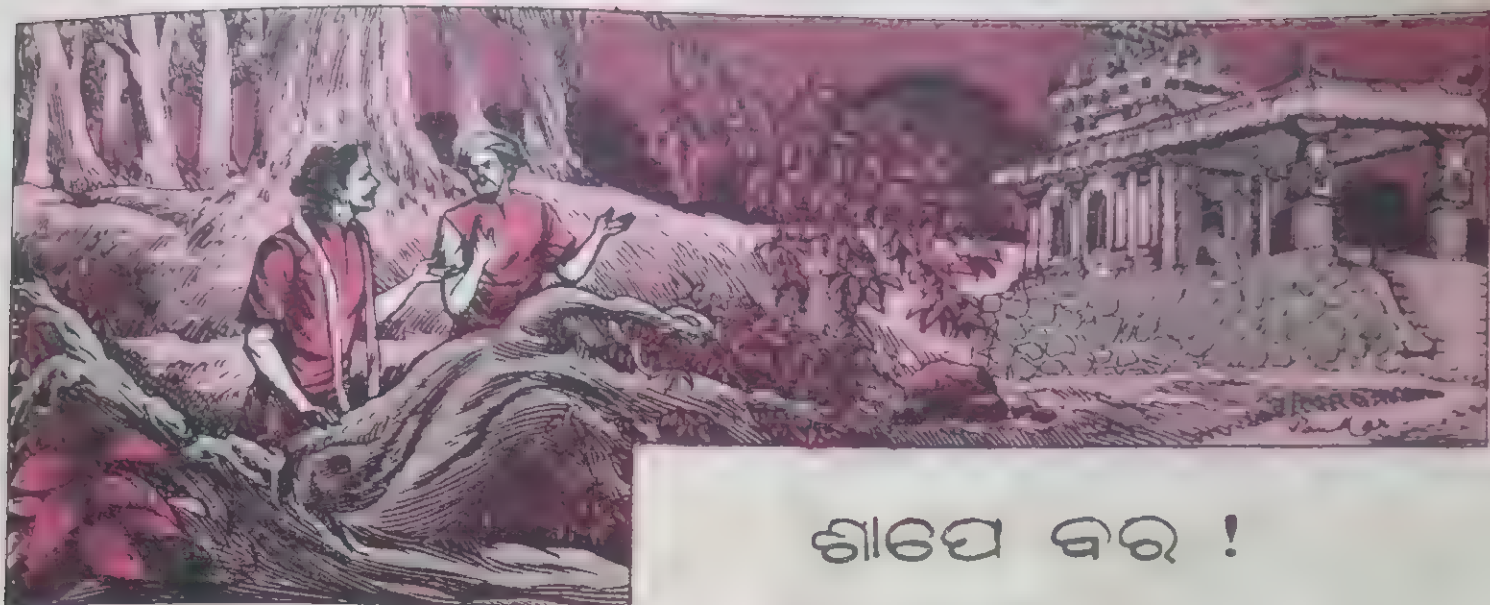
“ଆଜ୍ଞା, ଦେଖାଅ ।” ଚୌଧୁରୀ ଗୋଟିଏ
 ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ସୋମନାଥ ସବୁ ପଦ୍ମଧାରୀ ଧନକୁ ନେଇ
 ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ଉଠାଇ ନେଲେ । ଏହା
 ତାଙ୍କୁ ସହ ଅଗଣ୍ଡର ପାଖ ଦୁଇଟି ବି ସେ
 ଉଠାଇ ନେଲେ । ପାଖର ଗଣ୍ଡର ଅଂଶକୁ
 ବାହାର ଆସିଲେ ଦୁଇଟି ସାପ ।

“ଆରେ ବାହ !” ଚୌଧୁରୀ କହିବା କଲେ ।
 କିନ୍ତୁ ଏହା ପରେ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଧନକୁ
 ବଦଳି ଗଲା । ସେ ଚାଲି ଗଲା ସୁମନାଥ
 ବିବାହ ବେଳକୁ ସୌଧୁକି କରା ଉଠାଇଲେ
 ନାହିଁ ।

କହିବା ବାଦୁଡ଼ା, ସୋମନାଥ ସେହି ସେ
 ଫଳଦେବ କହିଲେ, ସୋମନାଥ ବାଦୁଡ଼ା ଦୁଇଟି ।

ଶାପେ ବର !

ଏକ ଗାଁରେ ଥିଲା ରାମ—ଗଣ୍ଡବ ଚଷାଟିଏ ।

ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଗୁଣ୍ଡବାସ କରି ନିଜ ପରିବାର ଭରଣପୋଷଣ କରୁଥିଲା । ତା ଜୀବନରେ ଦୁଇଟି ସ୍ୱପ୍ନ ଥିଲା : ଥରେ ସାରା ଦେଶ ଭ୍ରମଣ କରିବ ଓ ବହୁତ ବଡ଼ଆ ଚଳମାନ ଖାଇବ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦୁଇ କାମନା ଦିନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ, ସେ ଆଶା ସେ କେବେ କରୁ ନ ଥିଲା ।

ଥରେ ସେ ଭାବିଲା, ଆଉ କିଛି ନ ହେଉ, ଅନ୍ତତଃ ରାଜାଙ୍କ ଉତ୍ସାହରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଯେଉଁ ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବ ହୁଏ, ଥରେ ଯାଇ ସେତକ ଦେଖି ଆସିବା ଦରକାର । ଗାଁର ଜଣେ ଯୁବକ କେଶବ ସହଚ ସେ ରାଜଧାନୀକୁ ବାହାରିଲା ।

ସାରାଦିନ ବାଟ ଚାଲିବା ପରେ ଅନ୍ଧାର ହେବା ବେଳକୁ ଦୁଇଟି ଗୋଟିଏ ବଣ ଭିତରେ ପଶିଥାନ୍ତୁ । ଦୁଇଟି ବହୁତ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତୁ । ବଣ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ମୃତ୍ୟୁ ମନ୍ଦିର ଯେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । “ଏଇଠାରେ ଶୁଭକ ବିତା-

ଇବା !” ରାମ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା ।

“ମୁଁ ଏ ମନ୍ଦିର କଥା ଶୁଣିଛି । ଏହା ଚଣ୍ଡମୁଖ ନାମକ ଦେବୀଙ୍କର । ତାଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଶାସିଣୀ । ସେ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଦିନ ଯାକ ବଣରେ ବୁଲନ୍ତି ଓ ରାତିରେ ମନ୍ଦିରକୁ ଫେରିଯାନ୍ତି । ଫେରି ଆମକୁ ଦେଖିଲେ ଶାପ ଦେବେ ।” କେଶବ କହିଲା ।

“ଶାପ ଦେଲେ ବରଂ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଉ ଆଗକୁ ଯାଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।” ରାମ ଏହା କହି ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଉଠିଗଲା । କେଶବ ତାକୁ ଗୁଡ଼ି ଆଗେଇ ଗଲା ।

ରାମ ଯାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଅନ୍ତରେ ସେ ଗାତ ନଦୀରେ ଆଛନ୍ନ ହୋଇଗଲା । ମଝି ରାତିକୁ ତା’ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମନେ ହେଲା, କିଏ ଯେମିତି ତାକୁ ଗୁରୁକରେ ବାଡ଼ିଉଠୁ ।

ସେ ଚମକି ପଡ଼ି ଉଠି ବସି ଦେଖିଲା, ଆଗରେ ଲାଲ ବସ୍ତ୍ର ପରିହାରୀ ଦେବୀ ଗୁରୁକ

ଧରି ଉଠା । ସେ କହିଲେ, “ଆରେ, ତୋର ଏଡ଼େ ସାହସ ଯେ ମୋର ବିନା ଅନୁମତିରେ ମୋ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ଆସି ଶୋଇଛୁ ?”

ରାମ ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲା, “ଦେବୀ ! ମୁଁ ଶରୀର ତପା । ରାଜଧାନୀକୁ ଯାଉଥିଲି । ଥକିଯାଇ ଏଠି ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି । ସକାଳ ହେବା ମାତ୍ରେ ଗୁଲୁଯିବି । କ୍ଷମା କର !”

“ତୋତେ କ୍ଷମା କରିଛି ବୋଲି ପ୍ରଘଟ ହୋଇଗଲେ ଲୋକେ ଏଠାରେ ଆସି ଶୁଖି କରୁବେ । ତୋତେ ଶାପ ଦେବାକୁହଁ ପଡ଼ିବ । ତୁ ତପା ପର ? ଆଜିଠାରୁ ବର୍ଷକ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଗୁଲୁଲତା ଉପରେ ତୋ ହାତରୁ ପାଣି

ପଡ଼ିବ ସେ ଗୁଲୁଲତା ମରିଯିବେ !” ଦେବୀ ଏହା କହି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ରାମ ମନ ଦୁଃଖରେ ଯାଇ ରାଜଧାନୀରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବିରୁଦ୍ଧ ଭ୍ରାତୃତ୍ବ, ଏଭଳି ଅଭିଶାପ ମୁଣ୍ଡରେ ବୋହି ସେ କିପରି ଗୃଧ୍ରକାମ କରି ପାରିବ ?

ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବକୁ ଦେଶର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରୁ ବହୁ କୃଷକ ଆସିଥାନ୍ତି । ଉତ୍ସବ ପରେ ସେମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଭେଟି ସେମାନଙ୍କର ଏକ ସମସ୍ୟା ଜଣାଇଲେ । ତାହା ହେଲା, କ୍ଷେତମାନଙ୍କରେ ଏକ ପ୍ରକାର ସବ୍‌ନାଶୀ ଗୁଳୁ ବ୍ୟାପୁଛି । ତାକୁ ନିପାତ କରିବା ସହଜ ନୁହେଁ । ପୁଣି ସେ ଗୁଳୁ ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବରେ ଫସଲ ମଧ୍ୟ ଉଧାଉ ନାହିଁ ।

ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରାମ ଥିଲା । ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ କରି କହିଲା, “ହଜୁର ! ମୋତେ ଅନୁମତି ଓ ସୁବିଧା ଦେଲେ ମୁଁ ବର୍ଷ ତମାମ ଦେଶଯାକ ବୁଲି ସେ ଗୁଳୁମାନ ନଷ୍ଟ କରି ଦେବି ।”

ରାଜା ରାମକୁ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ କହିଲେ । ସେ ବିଷ ଗୁଳୁ ପାଖକୁ ଯାଇ ରାମ ପାଣି ସିଞ୍ଚି ଦେବା ମାତ୍ରେ ଗୁଳୁ ମରିଗଲା । ରାଜା ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ରାମ ସହିତ ଦଲେ ପରିଗୁରୁକ ଦେଲେ ଓ ରାଜ୍ୟବ୍ୟାପି ବୁଲିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ରାମ ଗ୍ରାମରୁ ଗ୍ରାମ ବୁଲି ପାଣି ସିଞ୍ଚି, ଗୁଳୁମାନ

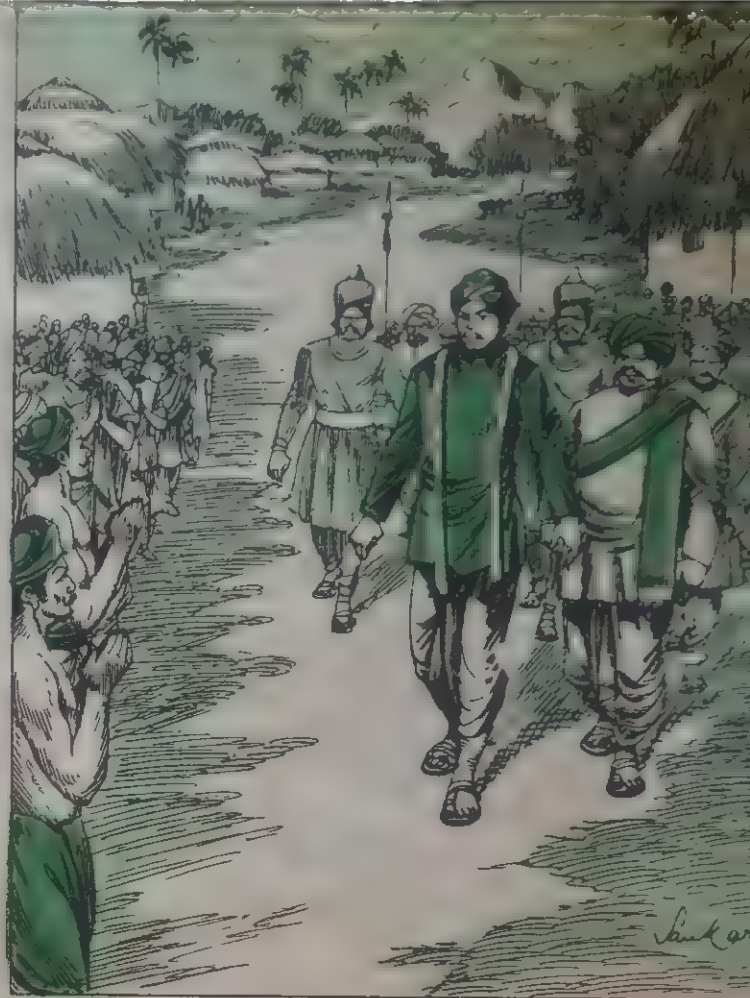
ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ
ଲୋକେ ତା'ର ଆଦର କଲେ ଓ ନାନାଦି
ସୁଖାଦ୍ୟ ଖୁଆଇଲେ ।

ବର୍ଷକ ଭିତରେ ରାମର ଉଭୟ ସ୍ୱପ୍ନ ସଫଳ
ହେଲା । ସେ ଦେଶ ଭ୍ରମଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲା ଓ
ପ୍ରଚୁର ସୁଖାଦ୍ୟ ବି ଖାଇଲା । ରାଜା ତାକୁ
ଶେଷ ଏକର ଜମି ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ ।

ପରବର୍ଷ ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବ ବେଳକୁ ରାଜଧାନୀ
ଅଭିମୁଖେ ଯିବା ବାଟରେ ରାମ ପୁଣି ଚଣ୍ଡମୁଖୀଙ୍କ
ମନ୍ଦିରରେ ରାଧିଯାପନ କଲା ମଝି ରାତି ବେଳକୁ
ଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେବାରୁ ସେ ହାତ ଯୋଡ଼ି କହିଲା,
“ଦେବୀ ! ଆପଣଙ୍କ ଶାପରୁ ମୋର ମନୋବାଞ୍ଛା
ପୂରଣ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜ୍ୟର ବି ବହୁତ
ଉପକାର ହେଲା ।”

“ଆରେ ମୁଢ଼ ! ପୁଣି ମୋତେ ବିରକ୍ତ
କରିବାକୁ ଆସିଛୁ ? ଏ ବର୍ଷ ତୁ ଯେଉଁ ଆଡ଼େ
ଯାଉଥିବୁ, ତୋ ପଛେ ପଛେ ମାଟି ଖାଇ ହୋଇ
ଯାଇ ଗାଡ଼ ହୋଇଯାଉଥିବ । ଏହା ହେଲେ
ତୋତେ କିଏ ଡାକି ଖୁଆଇବ ?” କହି ଦେଶ
ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ରାମ ମନ୍ଦିର ବାହାରେ ଯାଇ ବସି ରହିଲା ।
ସକାଳେ ଜଣେ ବାଟଚାଲ ହାତରେ ରାଜାଙ୍କ
ନିକଟକୁ ଖବର ଦେଲା ଗୋଟିଏ ପାଲଙ୍କି
ପଠାଇବା ପାଇଁ । ପାଲଙ୍କି ଆସିବାରୁ ସେଥିରେ

ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖା କରି ଶାପ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟର
କିପରି ଲଭ ହେବ, ତାର ଏକ ଯୋଜନା
ବନାଇଲା ।

ସେ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ରାଜ୍ୟର ଯେଉଁ
ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ନାଳ ଭିଆରି ହେବା ଦରକାର,
ରାମ ସେସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ପାଦରେ ବୁଲିଲା ଓ
ଫଳରେ ପଛେ ପଛେ ନାଳ ଭିଆରି ହୋଇଗଲା ।
ରାଜ୍ୟବ୍ୟାପୀ ହଜାର ହଜାର ଏକର ଅନାବାଦି
ଜମିରେ ଏଣିକି ଫସଲ ଫଳିବାର ପଥ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହୋଇଗଲା । ଯେଉଁଠି ନାଳ ଦରକାର ନାହିଁ,
ସେଠାରେ ରାମ ପାଲଙ୍କିରେ ବସି ପଥ ଅବହମନ
କରେ ।

ଏ ବର୍ଷଯାକ ମଧ୍ୟ ସେ ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ
ସେ କାର୍ଯ୍ୟ ଲୋକ ବାଳା ପକ୍ଷରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା
କରନ୍ତି ଓ ଆଜି ଭଲ ଶ୍ରେୟସ ବିଅନ୍ତି ।

ଏଥର ମଧ୍ୟ ରାମନାଥପୁର ନିଜ ଶାପକୁ
ରାଜ୍ୟର ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀର ଲଗାଇ ପାରିଲେ । ରାଜାଙ୍କ
ଠାରୁ ପ୍ରଭୁର ପୁରସ୍କାର ମଧ୍ୟ ପାଇଲେ ।

ପରବର୍ଷ ପୁଣି ବସନ୍ତ ଉତ୍ସବ ବେଳକୁ
ରାଜ୍ୟରାଜା ଆରମ୍ଭରେ ଯିବା ବାଟରେ ରାମ
ଚଣ୍ଡୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ରାଜିଯାପନ କଲେ ।
ରାଜି ଅଧରେ ଦେବୀ ପ୍ରକଟ ହେଲେ ।

ରାମ ପ୍ରଣାମ କର କହିଲେ, “ଦେବୀ ! ଆପଣଙ୍କ
ଶାପ ଫଳରେ ପୁଣି ବର୍ଷଯାକ ମୋତେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ
କରିବାର ଓ ସୁଖାଦ୍ୟମାନ ଖାଇବାର ସୁଯୋଗ
ମିଳିଲା । ଜନତାର ବି ବହୁ କଲ୍ଲାଣ କରି
ପାରିଲି ଓ ପୁଣ୍ୟ ଲଭ କଲି । ଆପଣ ଶା ଦେବା
ବନ୍ଦ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନାର ବନ୍ଦୋ-
ବସ୍ତ କରିବ । ଫଳରେ ଲୋକେ ଆସି ଆପଣଙ୍କୁ
ବିରକ୍ତ କରିବେ ।”

“ମୁଁ ! ତୋର ଏଡ଼େ ବହୁପ ? ଏଣିକି

ଯେଉଁ ଶାପ ଦେବ, ତାହା ଆଉ ବର୍ଷକ ପାଇଁ
ନୁହେଁ । ସେ ଯାଏ ମୁଁ ଏଠାରେ ରହିଥିବି,
ସେ ଯାଏ ଏ ଶାପ ବି ବଳବତ୍ତର ରହିବ ।
ଯାହା ଆଡ଼କୁ ଅନାଇବୁ, ସେ ତତ୍ତ୍ୱଶାସ୍ତ୍ର
ଉପିତ ହୋଇଯିବ । ଯା, ଏଥର ଗୋଡ଼
କିଏ ଆଦର କରିବ ଦେଖିବା !” ଚଣ୍ଡୀଙ୍କୁ
କୃତ୍ୱା ହୋଇ କହିଲେ ।

ରାମ ନିଜ ପଗଡ଼ ଖୋଲି ଚଟାପଟ ଆଖିରେ
ପଟି ବାନ୍ଧି ଦେଇ ମନ୍ଦିର ବାହାରକୁ ଆସି
ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ଯେମିତି ଶ୍ରେର ହୋଇଛି
ବୋଲି ସେ ବୁଝିଲେ, ପଟି ଖୋଲି ସେ ପ୍ରଥମେ
ମନ୍ଦିର ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ନିଶ୍ଚେପ କଲେ । ମନ୍ଦିର ଓ
ଦେବୀ ତତ୍ତ୍ୱଶାସ୍ତ୍ର ଉଭେଇଗଲେ । ଦେବୀ
ବୁଲିଯିବାରୁ ଶାପର ପ୍ରଭାବ ବି ଆଉ ବଳବତ୍ତର
ରହିଲା ନାହିଁ ।

ରାମ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ପାତୁଶାଳା ନିର୍ମାଣ
କଲେ ଏବଂ ଦେବୀଙ୍କର “ଶାପେ ବର” ମହିମାରୁ
ରାଜାଙ୍କୁ ପାଇଥିବା ସମ୍ପଦ ବଳରେ ସୁଖରେ
ଦିନ କଟାଇଲା ।

ଶ୍ରୀ ରାମାୟଣ

ପ୍ରାଚୀନ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ବାନର
ସେନା ଲଙ୍କା ବେଷ୍ଟନ କରିଗଲେ । ଉତ୍ତର ଓ
ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ଵାର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ସୁଗ୍ରୀବ ତାଙ୍କ
ବାହନୀ ସହ ଜରୁରୀ ଦରକାର କରିବା ବେଳେ
ସହାୟତା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଲେ ।
ବରାଟ ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଓ ବୃକ୍ଷମାନ ଧରି ବାନର-
ମାନେ ଟିକିଟି ପଦ୍ମତ ଉପରେ ଛୁଇଁ ହୋଇ
ଯାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କୋଳାହଳର ବର୍ଣ୍ଣନା
ଦେବା ଅସମ୍ଭବ ।

ବିଷ୍ଣୁସ୍ଵରୂପ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ରାମ ଅଙ୍ଗଦଙ୍କୁ
ଦୁଇ ରୂପେ ରାବଣର ଦରବାରକୁ ପେଶିବା
ନିମନ୍ତେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଲେ । ଅଙ୍ଗଦଙ୍କୁ ଡକାଇ
ସେ ରାବଣକୁ ଯାଇ ଏହିପରି କୁହନ୍ତୁ ବୋଲି

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ରାମ କହିଲେ : “ହେ ରାବଣ !
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ବର ବଳରେ ତମର ଯେଉଁ ଦମ୍ଭ
ଥିଲା, ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଚୈତ୍ସ୍ଵୀଭୂତ ହେବ ।
ତୁମେ ସୀତାଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରି ନେଇ ଯାଇଛ ।
ସେ ପାପ ହେତୁ ତୁମର ମୃତ୍ୟୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ।
ଯେଉଁ ବଳ ଉପରେ ଭରସା କରି ତୁମେ ସୀତାଙ୍କୁ
ନେଇ ଆସି ପାରିଲ, ଏଥର ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ
ଆସି ସେ ବଳରେ ପରାସ୍ତ ହଅ । ବର୍ତ୍ତମାନ
ମଧ୍ୟ ସମୟ ଅଛି । ତମେ- ସୀତାଙ୍କୁ ମୋ
ପାଖରେ ସମର୍ପଣ କରି ମୋର ଚରଣ ନିଅ ।
ନହେଲେ ଅନ୍ତରେ ତୁମର ସଂସାରଣ ହେବ ।
ଧର୍ମାତ୍ମା ବିଷ୍ଣୁସ୍ଵରୂପ ଲଙ୍କାର ରାଜଗାଦି ଦେଇ
ମୁଁ ବାହୁଡ଼ି ଯିବି । ତମେ ଯଦି ପଶିରୂପ ଧରି

ପଲାଇବାକୁ ବସିବ, ତଥାପି ନିଶ୍ଚାର ନାହିଁ ।
ତମେ ଶେଷ ଥର ପାଇଁ ନିଜ ପ୍ରିୟ ନଗରକୁ
ଥରେ ହୃଦୟ ଧୁଆଇ ଦେଖିନିଅ । ପ୍ରାଣ ଆଉଁ
ଆଉଁ ନିଜର ଅନ୍ତ୍ୟେଷ୍ଟି ଝିପ୍ଟା ବ କରି ନେଇ-
ପାର ! ତମ ପ୍ରାଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ହାତରେ ।”

ଅଜଦ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ରାବଣର
ଦରବାର ଭିତରକୁ ଉଡ଼ିଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ରାବଣ ଯେତେବେଳେ ତା’ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗହଣରେ
ବସିଥିଲା । ଅଜଦ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇ ରାମ
ପଠାଇଥିବା ବାଣୀ ରାବଣକୁ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ ।

ସେ କଠୋର ବାଣୀ ଶୁଣି ରାବଣ ହୋଧରେ
ଥରବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଚକ୍ରାର କରି ଅଜଦକୁ

ବନ୍ଦୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ
ଦେଲା । ଭୂର ଜଣ ରାକ୍ଷସ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରୁ ଅଜଦକୁ
ଡେଇଁ ପଡ଼ି ଅଜଦଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିବା ପାଇଁ
ଚେଷ୍ଟା କଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଜଦ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ
ଥରେ ତାଙ୍କୁପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ଶୂନ୍ୟକୁ
ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତେ ସେମାନେ ଅଧାରୁ ଖସି
ପଡ଼ି ତଳେ କଟଡ଼ା ଖାଇଲେ । ଅଜଦ ଦର-
ବାରର ଶିଖର ଉପରେ ପଦାଦାତ କରନ୍ତେ
ତାହାର ଏକ ଅଂଶ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ଅଜଦ ତପ୍ତରେ
ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ କରି ରାମଙ୍କ ନିକଟକୁ ଫେରିଗଲେ ।

ଅଜଦଙ୍କର ଏ ତେଜ ଦେଖି ରାବଣ ଦୋର
ଅପମାନ ଓ ଭୟ ଅନୁଭବ କଲା । ସେ ସିଂହା-
ସନ ଛାଡ଼ି ଉଠି ଠିଆ ହୋଇ ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ବାସ
ଛାଡ଼ୁଥାଏ । ତା’ର ବାକ୍ସୁ ଖି ହେଉ ନ ଥାଏ ।

ବାନର ବୀରମାନେ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ତ-
େଜ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ପବନ ପ୍ରମାଣ କଲେ-
ବରର ଅଧିକାରୀ ସୁଷେଣ ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ଆଦେଶରେ
ତାଙ୍କର ଦଳେ ଅନୁଚରଙ୍କୁ ଧରି ନଗରୀ ଭୂର
ପଟେ ବୁଲି ବୁଲି ଦ୍ଵାରମାନଙ୍କୁ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି
ରଖିଥାନ୍ତି । ନଗରୀ ଭିତରେ ରାକ୍ଷସ ସୈନ୍ୟ-
ମାନଙ୍କର ଉତ୍ତେଜିତ କୋଳାହଳ ଶୁଣୁଥାଏ ।

କେତେଜଣ ରାକ୍ଷସ ଦୌଡ଼ି ଆସି ରାବଣକୁ
କହିଲେ ଯେ ସାରା ନଗରୀକୁ ବାନରମାନେ
ବେଢ଼ି ଯାଇଛନ୍ତି । ରାବଣ ତା’ ନଅର ଶୀର୍ଷକୁ

ଯାଇ ଚଢ଼ୁର୍ଦ୍ଧାକୁ ଆନାଇଲା । ଯାହା ଦେଖିଲା,
ସେଥିରେ ତା'ର ଆତଙ୍କ ଗାଡ଼ ହେଲା । ଅସ୍ତ୍ରଧ୍ୟ
ବାନର ଯିକୂଟ ପଦ୍ମ ଉପରେ ବଢ଼େଇ ରହୁ-
ଛନ୍ତି । ଏତେ ବାନରଙ୍କୁ ବଧ କରିବା କ'ଣ
ସମ୍ଭବ ? ସେ ଏହି ଚିନ୍ତାରେ ଘାରି ହେଲା ।

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆସି ନଗରର ପ୍ରଧାନ ଦ୍ଵାର
ଆଡ଼କୁ ଧୂସ୍ତି ନିଷେଧ କଲେ । ଯେତେବେଳେ
ତାଙ୍କ ମନକୁ ଏହି ବିଚାର ଆସିଲା ସେ ଏହି
ନଗର ଭିତରେ ସୀତା ବନ୍ଦନା ହୋଇ ରହୁଛନ୍ତି,
ସେତେବେଳେ ଯୁଗପତ୍ ଦୁଃଖ ଓ ଯୋଧାରେ
ଆସିର ହୋଇ ସେ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ କହିଲେ,
“ଏଥର ଶତ୍ରୁ ସହାର ଆରମ୍ଭ କର !”

ବାନରମାନେ ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ ।
ବିଭିନ୍ନ ନିଜର ରକ୍ଷା କବଚ ଧାରଣ କରି ନିଜ
ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହ ରାମଙ୍କ ଆଗରେ ହିଁ ଠିଆ
ହୋଇଥିଲେ । ଗଜ, ଗଦାସ, ଗବୟ, ଶରଭ
ଓ ଗନ୍ତମାଦନ ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି ବୁଲି ସୈନ୍ୟ
ସମ୍ମୁଖ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ରାମଙ୍କ ଆଦେଶ
ପାଇବା ମାତ୍ରେ ହର୍ଷ ଧ୍ଵନି କରି ବାନରମାନେ
ଆଗକୁ ମାଡ଼ିଗଲେ ।

ରାବଣ ତାହା ଦେଖି ପାରି ବାନରମାନଙ୍କୁ
ସାମନା କରିବାକୁ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ
ଦେଲା । ଉଭୟ ପକ୍ଷରୁ ଶୁଭ୍ର କୋଳାହଳ
ଧୁଲୁଲା । ଶଙ୍ଖଧ୍ଵନି ଓ ଭେରୁନାଦରେ ଚଢ଼ୁର୍ଦ୍ଧା

କର୍ମେ ଉଠିଲା ।

ଦୁଇ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମର ଆରମ୍ଭ ହୋଇ-
ଗଲା । ରାକ୍ଷସମାନେ ଚାଲି, ଗଦା, ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଯୋଗେ ଲଢ଼େଇ କରୁଥାନ୍ତି । ବଡ଼
ବଡ଼ ଦୃଷ୍ଟ ଓ ଶିଳାଗର୍ଭମାନ ବାନରମାନଙ୍କର
ମୁଖ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ର ହୋଇଥାଏ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାନର-
ମାନେ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଆମ୍ବୁଡ଼ ପକାଇବାକୁ ଚାହୁଁ
ନ ଥାନ୍ତି । ସେ ଆମ୍ବୁଡ଼ା ଓ ବଧାମାଡ଼ରେ ବହୁ
ରାକ୍ଷସ ଛତ୍ତଭଙ୍ଗ ଦେଉଥାନ୍ତି ।

ଦଳ ଦଳ ରାକ୍ଷସ ପ୍ରାଚୀର ଆଡ଼େଇବା କରି
ବାନରମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାପ ନିଷେଧ କରୁଥାନ୍ତି ।
ବାନରମାନେ ସ୍ଥାନ ବଦଳାଇ ସେ ପ୍ରାଚୀର-

ମାନ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଫଳରେ ରାକ୍ଷସମାନେ ଆସି ତଳେ ପଡ଼ି କଲବଲ ହେଉଥାନ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧ ସମେ ଶୁଭଶ ଆକାର ପାଉଣ କରୁଥାଏ ।

ଅସୁ-ଯୁଦ୍ଧ ସେବ ବିଶେଷରେ ଦୁନ ଯୁଦ୍ଧରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାଏ । ମେଘନାଦ ସହ ଅଙ୍ଗଦ, ପ୍ରଜାପତି ସହ ବିଶ୍ୱସନଙ୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପାଦ ଓ ଜମ୍ବୁ-ମାଳୀ ସହ ହନୁମାନ ଲଢ଼ୁଥାନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନ-ମାନଙ୍କରେ ତପସ ନାମକ ରାକ୍ଷସ ସହ ଗଜ, ଏବଂ ନିକୁନ୍ଥ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥାନ୍ତି ମାଳ । ପ୍ରଧାନ ସହ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶୀର ଘମାଘୋଷ ଲଢ଼େଇ ଚାଲି-ଥାଏ । ବିଦୁରାସ ପଡ଼ିଥାଏ ଜମ୍ବୁଙ୍କ ହାତରେ । ଯୁଦ୍ଧର ସେ ଉତ୍ତେଜନାମୂଳକ ଦୃଶ୍ୟମାନଙ୍କର

ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେବା ସହଜ ନୁହେଁ ।

ଅଙ୍ଗଦଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ମେଘନାଦ ତାଙ୍କ ରଥ, ସାରଥୀ ଓ ଘୋଡ଼ାମାନ ହରାଇଲେ ।

ସମ୍ପାଦ ହାତରେ ପ୍ରଜାପତି ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ହନୁମାନଙ୍କ ମାଡ଼ରେ ଜମ୍ବୁମାଳୀ ଦୃଢ଼ହତ ହେଲେ । ନଳଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ପ୍ରଜାପତି ନାମକ ରାକ୍ଷସ ଅନ୍ଧ ହୋଇଗଲା । ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କ ହାତରେ ପ୍ରଧାନ ମଲା ।

ବୃତ୍ତ ଜଣ ରାକ୍ଷସ ସର୍ଦ୍ଦାର ହଠାତ୍ ରାଜ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ଏକସ ଶୀର ପ୍ରୟୋଗ କଲେ । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ଶୀର ସେ ବୃତ୍ତ ଶୀରକୁ ଛେଦ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଗୁଡ଼ିକର ବୃତ୍ତ ପ୍ରେରକଙ୍କର ଶିରଛେଦ କଲା । ବଜ୍ରମୁଷ୍ଟି ନାମକ ରାକ୍ଷସ ମୈନ୍ଦଙ୍କ ବିଧାମାଡ଼ ଖାଇ ଖାଇ ଅଚେତ ହୋଇଗଲା । ବାନର ବୀର ସୁଗେଶ ରାକ୍ଷସ ବିଦ୍ୟୁନ୍ମାଳୀକୁ ନିହତ କଲେ । ଦୁନ ଯୁଦ୍ଧରେ ବହୁ ରାକ୍ଷସ ବାନରମାନଙ୍କ ହାତରେ ପ୍ରାଣ ଦେଲେ ।

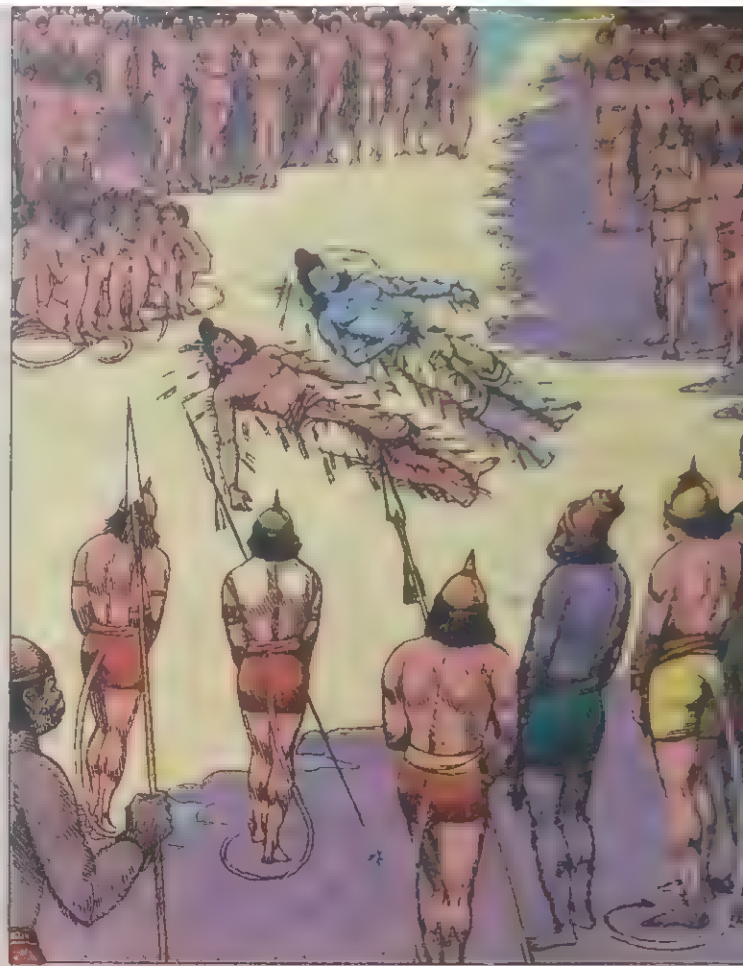
ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ହେଲା । ସମେ ଚନ୍ଦ୍ରବିଜି ଅନ୍ଧକାର ହୋଇ ଆସିଲା । ତଥାପି ଯୁଦ୍ଧରୁମିଛ କେହି ସହଜରେ ବାହୁଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ରାକ୍ଷସମାନେ କେହି କେହି ବାନରମାନଙ୍କୁ ଧରି ଖାଇ-ଗଲେ । ମୁନାର ଭୂଧରା ଓ ଚନ୍ଦ୍ରମ୍ବ ଦାନ୍ତରୁ ଘରାମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଚାଲିଯାଇ

ବିଚାରମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
ଅବକାର ଆହୁରି ଗହନ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ରାମ
ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଡାରରେ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କ ନିଧନ ଚାଲି-
ଥାଏ ।

ଅଜାଦଙ୍କ ହାତରେ ନିଜ ରଥ, ସାରଥୀ
ଓ ଘୋଡ଼ା ହରାଇ ମେଘନାଦ ମାୟା ବଳରେ
ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ସେହି ଅଦୃଶ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ
ଥାଇ ସେ ନାଗାସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାମ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ
ବନ୍ଦୀ କଲା ଓ ଶୂନ୍ୟରୁ କହିଲା, “ମୁଁ ଅଦୃଶ୍ୟ
ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ଇନ୍ଦ୍ର ବି ମୋ ଆଗରେ
ଭସିବେ ନାହିଁ । ତମେମାନେ ତ ସାମାନ୍ୟ
ମଣିଷ ! ଏଥର ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଅ ।”

ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଦେହ ଡାର ଦ୍ୱାରା
ଆବୃତ ହୋଇଗଲା । ସେମାନେ କିଛି ଦେଖି
ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତଥାପି ମେଘନାଦ ବାଣ-
ବୃଷ୍ଟିରୁ ବିରତ ହେଉ ନ ଥାଏ । ଦୁଇ ଭାଇ
ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଦେହରୁ ଚକ୍ର
ସ୍ରୋତ ବହି ଯାଉଥାଏ । ରାମଙ୍କୁ ସେ ଅବସ୍ଥାରେ
ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ହନୁମାନ
ପ୍ରମୁଖ ବୀରମାନେ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଘେରି ଘୋର
ଦୁଃଖରେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବାନରମାନେ
ମେଘନାଦକୁ ଯେତେ ଖୋଜିଲେ ବି ଦେଖି
ପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ମାୟା ଦୃଷ୍ଟିରେ ବିଶ୍ୱାସୀ ମେଘନାଦକୁ

ଦେଖି ଦେଲେ । ସେତେବେଳେ ମେଘନାଦ
ତା’ର ରାକ୍ଷସ ଅନୁଚରମାନଙ୍କୁ କହୁଥାଏ,
“ଦେଖିଲ ମୋର କରମତ ? ମୋ ଆଗରେ
ପୁଣି ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଛୁଡ଼ା ହେବେ ! ମୁଁ ଏମାନଙ୍କୁ
ଯେଉଁ ଡାର ଗୁଚ୍ଛରେ ବନ୍ଦୀ କରିଛି, ମେଥରୁ
କେହି ଏମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।
ମୋ ହାତରେ ଦୁହେଁ ମଲେ ।”

ଏହା ପରେ ମେଘନାଦ ଡାରବୃଷ୍ଟି କରି
ବାନରମାନଙ୍କୁ ହରକତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।
ରାକ୍ଷସମାନେ ମେଘନାଦର କାନ୍ଦାବାର ଶବ୍ଦମୁକ୍ତ
ହୋଇ ଉଠିଲେ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୃତ ବୋଲି
ଭାବି ଅତି ଶୁଣିରେ ମେଘନାଦ ନିକଟ ଉତ୍ତରକୁ

ରୁଲିଗଲ ।

ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଦେହରେ ଶରର ବାହୁଲ୍ୟ ଦେଖି ପୁତ୍ରୀବ ମଧ୍ୟ ଭୟଭୀତ ହେଲେ । ସେ ଅଶ୍ରୁପାତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିଭୀଷଣ ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ, “ପୁତ୍ରୀବ ! ଭୟ ନାହିଁ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କେବଳ ଅଚେତ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ମାତ୍ର । ଯୁଦ୍ଧରେ ଏପରି ଦୁର୍ଘଟଣା ହୁଏ । ଶୀଘ୍ର ଚେତା ଫେରି ଆସିବ ।” ଏହା କହି ବିଭୀଷଣ ପୁତ୍ରୀବଙ୍କ ଅଶ୍ରୁ ପୋଛି ଦେଲେ । ପୁତ୍ରୀବଙ୍କ ମନରେ ପୁଣି ଆଶା ଓ ସାହସର ସଞ୍ଚାର ହେଲା ।

ନଗରୀ ଭିତରେ ମେଘନାଦ ଯାଇ ତା’ ପିତା

ରାବଣକୁ କହିଲା, “ମୁଁ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ବଧ କରି ଆସିଲି !”

ରାବଣର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ସେ ଆସି ମେଘନାଦକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କଲା ଓ ତା’ର ସାଫଲ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସବିସ୍ତାରରେ ଶୁଣିଲା ।

ମେଘନାଦକୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ରାବଣ ସୀତାଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରହରା ଦେଉଥିବା ରକ୍ଷସୀମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ ପଠାଇଲା । ସିଂଜଟା ଇତ୍ୟାଦି ଆସି ପହଞ୍ଚିବାରୁ ସେ କହିଲା, “ତମେମାନେ ଯାଇ ସୀତାଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଅ ଯେ ମେଘନାଦ ହାତରେ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମରି ଯାଇଲେଣି । ପୁଷ୍ପକ ବିମାନରେ ତାଙ୍କୁ ନେଇଯାଇ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ମୃତ ଦେହ ଦେଖାଇ ଦିଅ । ଏଥର ସୀତା ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଆଶା ଛାଡ଼ି ଦେଇ ମୋର ଅନୁଗାମିନୀ ହୁଅନ୍ତୁ । ମୋ ସହ ବିବାହ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ପଟ୍ଟମହିଷୀ ବନାଇବି ।”

ରକ୍ଷସୀମାନେ ଅଶୋକ ବନ ଭିତରକୁ ପୁଷ୍ପକ ବିମାନ ନେଇଗଲେ । ସୀତାଙ୍କୁ ସେଥିରେ ବସାଇ ସିଂଜଟା ଇତ୍ୟାଦି ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ମୃତ ଦେହ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନେଇଗଲେ ।

ଲଙ୍କା ଉପରେ ବିଜୟ ବାନା ଉଡ଼ାଇବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା ରାବଣ । ନଗର ଅଳଙ୍କୃତ କରିବାର ହୁକୁମ ବି ପ୍ରଚାର ହୋଇଗଲା । ମେଘନାଦ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ବଧ କରିଥିବାର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର

କରି ଦିଆଗଲା । ଉତ୍ସବର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଲାଗିଲା ।

ରାକ୍ଷସମାନେ ହର୍ଷଧ୍ବନି କରି ଲଙ୍କାସୁରର ପଥପ୍ରାନ୍ତରେ ନାଚକୁଦ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କେହି କେହି ଅସ୍ତ୍ର ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର-ମାନ ଧରି ବସିଗଲେ । କେହି କେହି ବାନର-ମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୂରରୁ ବିଦ୍ରୁପ କରୁଥାନ୍ତି ।

ସୀତା ଦେଖିଲେ ରାକ୍ଷସମାନେ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହ-ଭରେ ବୁଲୁଛନ୍ତି । ବାନରମାନେ ବିମର୍ଷ ଦିଶୁ-ଛନ୍ତି । ଡାରଦାସ ଆଦୃତ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ବି ସେ ଦେଖିଲେ ଓ ଦୁଃଖରେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲେ । ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଲା, ଜ୍ୟୋତ୍ଷମାନେ କହି-ଥିଲେ ସେ ଦିନେ ବିରାଟ ରାଜ୍ୟର ରାଣୀ ହେବେ । ସୁସୁନ୍ଦର ଜନମା ହେବେ । ସେସବୁ କ'ଣ ମିଥ୍ୟା ? ସେ କିଛି ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

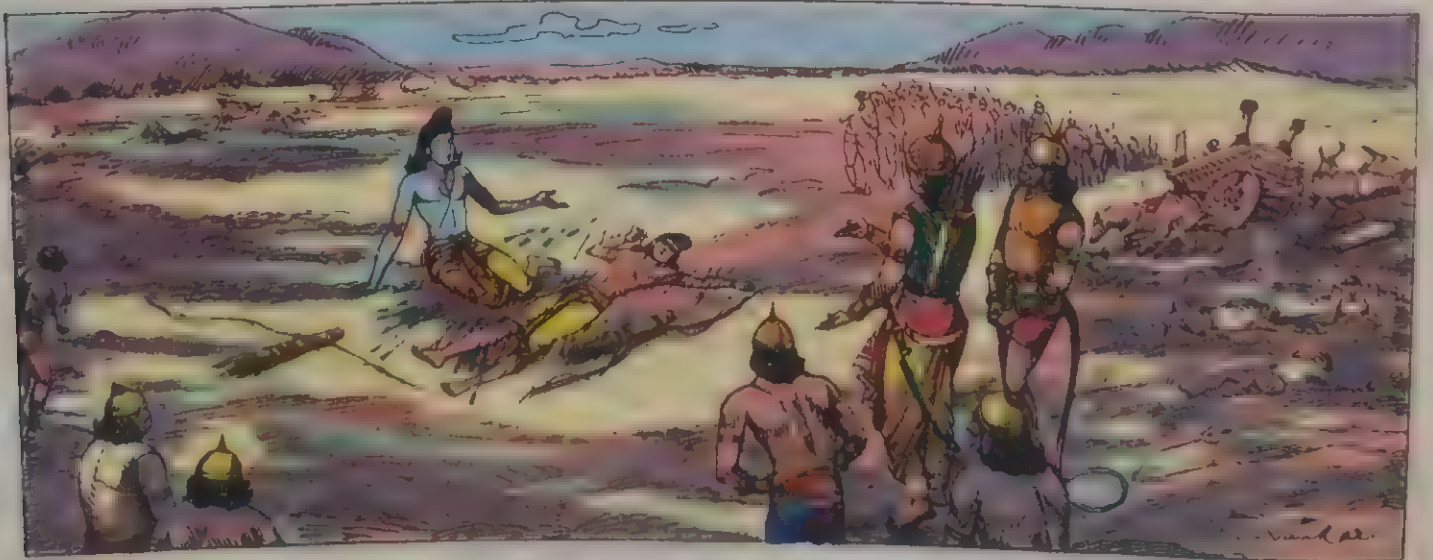
ସୀତାଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେଇ ସିଜଟା କହିଲେ, “ଭଉଣୀ ! ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧର । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଅଚେତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ ।” ଏହାପରେ

ରାକ୍ଷସୀମାନେ ଯୁଷ୍ଟକ ବିମାନ ବୁଲାଇ ଅଶୋକ-ବନକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ଉତ୍ତରୁ ରାମଙ୍କ ଚେତା ଫେରି ଆସିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଡାର ପାଣରେ ବନ୍ଦୀ ରହିଥାନ୍ତି । ମୃତବତ୍ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ଶୋକାର୍ତ୍ତ ହେଲେ । ସେ କହିଲେ, “ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମରି ଗଲେ ମୋର ବଞ୍ଚି ରହିବା ଅସମ୍ଭବ । ବିଶ୍ବସଣଙ୍କୁ ଲଙ୍କାର ରାଜା ବନାଇବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମୁଁ ହୁଏତ ରକ୍ଷା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସୁଗ୍ରୀବ ନିଜ ବାନର ସେନା ସହ କିଛି କିମ୍ବା ଫେରି ଯିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ ।”

ରାମଙ୍କ ଏ କଥା ଶୁଣି ସମସ୍ତ ବାନର ଦୁଃଖରେ ଭୁବି ଗଲେ ।

ରାମଙ୍କ ଶିବିରରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ବିଷାଦ ଓ ମରବତା ବିରାଜମାନ କଲା । ବାନରଗାର-ମାନେ ପରସ୍ପରଠାରୁ ନିଜ ନିଜ ଅଶ୍ରୁ ଗୋପନ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଅମର ବାଣୀ

ଜୀର୍ଣ୍ଣମନ୍ଥମ୍ ପ୍ରଶଂସଂତ
 ଶ୍ରୀୟାମ୍ ତ ଗତଯୌବନାମ୍
 ଶୂରମ୍ ବିଜିତ ସ୍ତ୍ରୀମାମ୍
 ଗତ ପାରମ୍ ତପସ୍ବୀନମ୍

॥ ୧ ॥

[ଜୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସାରବା ପରେ ଭେଜନର, ଯୌବନ ଚାଲିଯିବା ପରେ ସ୍ତ୍ରୀର, ଯୁବରେ ବିଜୟୀ ହେବା ପରେ ଯାଇ ବୀରର ଓ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିବା ପରେ ଯାଇ ତପସ୍ବୀର ପ୍ରଶଂସା କରାଯାଏ ।]

କାକଃ କୃଷ୍ଣଃ ପିକଃ କୃଷ୍ଣଃ
 କୋ ଭେଦଃ ପିକ କାକୟୋଃ ?
 ବସନ୍ତ କାଳେ ସ୍ତ୍ରୀପ୍ରାପ୍ତେ,
 କାକଃ କାକଃ ପିକଃ ପିକଃ

॥ ୨ ॥

[କାହିଁ ସେମିତି କଳା, କୋଇଲି ବ ସେମିତି କଳା । ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ? ବସନ୍ତ କାଳ ସମାପ୍ତ ହେଲେ ଯାଇ କାହିଁ ସେ କାହିଁ ଓ କୋଇଲି ହେଲେ କୋଇଲି, ସେକଥା ଜଣାପଡ଼ିଯାଏ ।]

ପୃଥ୍ବୀବ୍ୟାମ୍ ତ୍ରୀଣି ରହାନି
 ଜଳମନ୍ଥମ୍ ସୁଭାଷିତମ୍;
 ମୁଦୈଃ ପାଷାଣ ଖଣ୍ଡେଷୁ
 ରହ ସଜ୍ଜା ବିଧୀୟତେ

॥ ୩ ॥

ପୃଥିବୀରେ ଜଳ, ଅନ୍ନ ଓ ମଧୁର କଥା, ଏ ତିନି ହେଲେ ପ୍ରକୃତ ରହୁ । ଅଥଚ ମୁତ୍ତ ଲେକେ ପଥର ଖଣ୍ଡକୁ ରହୁ ବୋଲି ବ୍ରହ୍ମଣ କରାଆନ୍ତି ।]

ଚିତ୍ର
ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ

ବାପ ମୋ ନିକଟେ ବସିଛନ୍ତି ଭଲ

ପୁରସ୍କାରପ୍ରାପ୍ତ
କମଳ ଦାସ

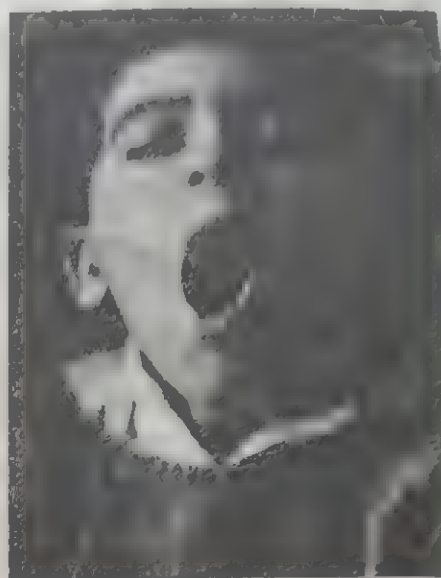
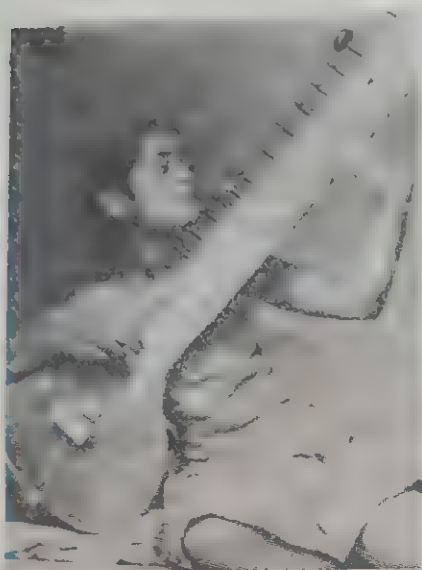

କବିସୂର୍ଯ୍ୟନଗର
ଗାନ୍ଧିନୀ

ବିଷୟର ସାପ ମୋ ଗଳାମାଳ

ବନ୍ଦ
ପରିଚୟ

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୨୦

- * ପରିଚୟୋତ୍ତ ଅକ୍ଟୋବର ୧୫ ତାରିଖ ଭିତରେ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖି ପଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- * ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ପଦରେ ଲେଖାଯିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ । ପୁରସ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ତିସେମ୍ବର ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ।

ନନ୍ଦ ମାମୁ

ଏ ସଂଖ୍ୟାର କଥା-କାହାଣୀ-ଦ୍ରାସ୍ୟ-ବ୍ୟଙ୍ଗ

ମିତ୍ରଲଭ	... ୨	ଯୋଗାଯୋଗ	... ୨୯
ମାୟା ସରୋବର	... ୫	କୁପ୍ତିଗରର ରହସ୍ୟ	... ୩୨
ଦଣ୍ଡର ଅଧିକାର	... ୧୩	ସୌରୁକର ସ୍ବରୂପ	... ୩୭
ଜ୍ଞାନୋଦୟ	... ୧୭	ଶାପେ ବର	... ୪୧
ଶ୍ରୀପତିର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି	... ୨୨	ସାର ହନୁମାନ	... ୪୫
ଗନ୍ଧ ଓ ସଜୀବ	... ୨୬	ଅମର ବାଣୀ	... ୫୫

ଆପଣଙ୍କ ମନଲାଖି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୋରଞ୍ଜନ !

ରେଡିଓ ସିଲେନ

ପବ ଆକାଶବାଣୀ ଦାର୍ଯ୍ୟତମ ଭବିଷ୍ୟତ ଆଶଙ୍କା ସାଧୁ ଚରାଚର ମନୋରଞ୍ଜନ ଭବିଷ୍ୟତ ବୁଝି ଦେବ, କେବେ 'ରେଡିଓ ସିଲେନ' ଠାକୁ ତଳ ଦାର୍ଯ୍ୟତମ ଆସି ନାହିଁ । ଇଂରାଜୀ, ହିନ୍ଦୀ, ତେଲୁଗୁ, ତାମିଲ, ବାଲିକ ଓ ମାଲୟାଲମ ଭାଷାରେ ସ୍ୱସ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାର୍ଯ୍ୟତମ ପାଇଁ 'ରେଡିଓ ସିଲେନ' ସୁସ୍ଥ । ଆଶଙ୍କା ରେଡିଓ ରେ ଏକ ଶବ୍ଦ ଏକ ଭାବ ଭାବ କେବେ ଧରିବୁ । ପେରି ଗୋଟିଏ ସ୍ୱସ୍ତ୍ରୀ ସୁବିଧା ସେଇଟି 'ରେଡିଓ ସିଲେନ' !

ଭାଷା-ସିଲେନ

0600 to 1000 hrs.	15525 KHZ (19 ଗ)
	9720 KHZ (31 ଗ)
	6075 KHZ (49 ଗ)
1800 to 2300 hrs.	15425 KHZ (19 ଗ)
	9720 KHZ (31 ଗ)
	7190 KHZ (41 ଗ)

ହିନ୍ଦୀ-ଭାଷାରେ ଶବ୍ଦ ଗ

0600 to 1000 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
1200 to 1400 hrs.	7190 KHZ (41 ଗ)
1900 to 2300 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
	6075 KHZ (49 ଗ)

ହିନ୍ଦୀ-ଭାଷାରେ ଶବ୍ଦ ଗ

0600 to 1400 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
	7190 KHZ (41 ଗ)
1900 to 2300 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
	6075 KHZ (49 ଗ)

ତାମିଲ-ସିଲେନ

1630 to 1900 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
	6075 KHZ (49 ଗ)

ମାଲୟାଲମ-ସିଲେନ

1530 to 1630 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
	7190 KHZ (41 ଗ)
	6075 KHZ (49 ଗ)

ତେଲୁଗୁ-ସିଲେନ

1430 to 1530 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
	7190 KHZ (41 ଗ)

ଇଂରାଜୀ-ସିଲେନ

1400 to 1430 hrs.	11800 KHZ (25 ଗ)
	7190 KHZ (41 ଗ)

କେବଳରେ ନିଜ ବ୍ୟବସାୟର
ପ୍ରସାର ବୁଝି ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟବାଚୀ
ନିମ୍ନଲିଖିତ ଠିକଣାରେ
ସମ୍ପର୍କ ରଖନ୍ତୁ !

ରେଡିଓ

ଏକ୍ସପ୍ରିମେଣ୍ଟାଲ୍

ସିଲେନ

ସିଲେନ କୋଷ

ଲେଣ୍ଡିଂ ଡାକ୍ତର ରେଡିଓ

କୋମ୍ପ୍ୟୁ - 400039

ଫୋନ୍ : 213046/7

ଫାକ୍ସ : RADONDA

30, ଡିସ୍ଟ୍ରିକ୍ଟ ହସ ଟ୍ରିଟ୍

ମହାବଳିପାଟଣା

ମାଡ୍ରାସ - 600028

ଫୋନ୍ : 73736

ଫାକ୍ସ : RADONDA

କିନ୍ତୁ କଥାଟାଟାକିବା କାଗଜର ପାଖ ଦେଇ କାଟନ୍ତୁ ।

କନ୍ଦମାମା - କ୍ୟାମେଲ

ରଙ୍ଗ ପ୍ରତିଯୋଗୀତା

ପ୍ରବେଶିକା ଗୃହା ବିହୀନ

ପୁରସ୍କାର ଦାବୀ କରନ୍ତୁ ।

କ୍ୟାମେଲ - ୧ମ ପୁରସ୍କାର ଟ ୧୫

କ୍ୟାମେଲ - ୨ୟ ପୁରସ୍କାର ଟ ୧୦

କ୍ୟାମେଲ - ୩ୟ ପୁରସ୍କାର ଟ ୫

କ୍ୟାମେଲ - ୪ ଗୋଟି ସାବୁନା ଦାବୀ ପୁରସ୍କାର

କ୍ୟାମେଲ - ୧୦ ଗୋଟି ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ।

ଏଥରେ କେବଳ ୧୨ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରେଣୀମାନେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । ପୂର୍ବରେ ଖୁବ୍ ଛବି ଯେ କୌଣସି କ୍ୟାମେଲ ରଙ୍ଗରେ ରଙ୍ଗିନ କରନ୍ତୁ । ଅପଣଙ୍କର ରଙ୍ଗିନ ଛବିକୁ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ପଠେଇ ଦିଅନ୍ତୁ । **Chandamama 'Corinthian' Flat No. 5, 2nd Floor, 17 Arthur Bunder Road, Colaba, Bombay-400 005.** ଏହାର ଫଳାଫଳ ରୁଜାନ୍ତୁ ଏବଂ ଏଥି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଚିଠିପତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଅନ୍ତୁ ।

Name. _____ Age _____

Address. _____

ଅପଣଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା ଇଂରାଜୀରେ ଲେଖନ୍ତୁ ।

କନ୍ଦମାମା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିତ୍ର ପେଣ୍ଟି ଦେବାପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ରଖନ୍ତୁ । ୨୦-୧୦-୧୯୭୭ **CONTEST NO.5**
 ଶେଷ ପଠାଉବାବେଳେ ଶେଷ ଭାଗେ ।

A DECADE OF ACHIEVEMENT

agriculture

New agricultural strategy evolved during the decade has ushered in the Green Revolution.

Command Area Programme around major irrigation projects has augmented irrigation facilities.

industry

Licensing procedures have been liberalised and simplified.

Self-reliance has been achieved in many fields.

Raw materials are more easily available.

Small Industries have received greater encouragement.

communications

Rail and Road transport have improved.

There is a better network of roads.

Post and Telegraph facilities have been expanded.

Telephone connections have multiplied.

social services

Integrated medical and health services have been introduced with accent on rural health.

There are more doctors, nurses and hospital beds.

Education has been made free upto higher secondary level in many States.

Special promotional projects have been launched for women and youth welfare.

the infrastructure has been strengthened and economy stabilised.

it has been a

